

På tal om
kvinnor och män
i Norrbotten ...

Innehåll

Förord	1
Så kan du använda faktaboken	2-3
Jämställdhet	3-4
Sammanfattning.....	4-7
Diskutera statistiken.....	8-12
Befolkning	13-23
Folkmängd.....	24
Hälsa	25-28
<i>Medelålder</i>	25
<i>Medellivslängd</i>	26-27
<i>Ohälsotal</i>	28
Politik och makt.....	29-38
<i>Ledare</i>	30-31
<i>Politik</i>	32-38
Utbildning	39-48
Förvärvsarbete.....	49-60
<i>Pendling</i>	55
<i>Offentlig sektor</i>	56-57
<i>Förvärvsarbetande per sektor</i>	58
<i>Sysselsatta i turismberoende branscher</i>	59
<i>Sysselsatta per näringsgren</i>	60
Företagande.....	61-66
Inkomster.....	67-75
<i>Löner</i>	68-69
<i>Inkomst</i>	70-72
<i>Pension</i>	73-74
<i>Personbilar</i>	75
Arbetslöshet	76-78
Ekonomiskt bistånd	79
Föräldraskap.....	80-82
Brott	83-86
Anteckningar, läsanvisningar och källor	87-89

Produktion: **Pantzare Information AB, Boden**

Upplaga 10 000

Omslagsfoto: Patrick Degerman/Synk

Länsstyrelsens rapportserienummer 2017/9

ISSN 0283-9636

Luleå Grafiska, Luleå, september 2017

Länsstyrelsen i Norrbottens län tar i sitt arbete med jämställdhet utgångspunkt i det övergripande jämställdhetspolitiska målet ”Kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv” och de sex delmålen. Vi har i uppdrag att stödja aktörer i länet, ta fram kunskapsunderlag och initiera jämställdhetsinsatser, samt att följa upp att målen får genomslag.

Den huvudsakliga strategin för arbete med jämställdhet är jämställdhetsintegrering. Ett viktigt verktyg för att kunna integrera jämställdhet i olika verksamheter är könsuppdelad statistik, som synliggör kvinnors och mäns livsvillkor, förutsättningar och behov i Norrbotten. Statistiken visar var bristande jämställdhet finns och var det går framåt. I den här faktaboken uppmärksammas förhållanden för kvinnor och män inom olika områden kopplade till de jämställdhetspolitiska målen.

En nyhet för i år är även en användarguide, som ger tips och förslag på hur du kan använda statistiken för att diskutera och reflektera kring jämställdhet i klassrummet, på arbetsplatsträffen eller i styrelserummet. Länsstyrelsens förhoppning är att denna faktabok bidrar till ökad kunskap inom jämställdhetsområdet och kan inspirera till ytterligare jämställdhetsarbete.

Pantzare Information AB, har på Länsstyrelsens uppdrag sammanställt och grafiskt utformat denna faktabok. Fler exemplar kan beställas hos Länsstyrelsen i Norrbottens län. På vår hemsida hittar ni även mer information om jämställdhet i länet.

September 2017

Malin Stenman

Särskilt sakkunnig i jämställdhet

Så här kan du använda faktaboken

Här följer några tips på hur du kan använda faktaboken till övningar och diskussionsfrågor. Alla övningarna kan göras som skrivövningar eller diskussionsövningar.

1. Diskutera och fundera

På s.8 finns avsnittet ”Diskutera statistiken” med frågor från olika områden i boken. Fundera, diskutera och analysera utifrån dem.

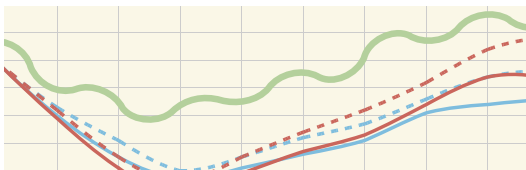
2. Varför skiljer det?

Välj själv ut några områden där det skiljer mycket mellan kvinnor och män och diskutera/analysera:

- *Vad kan skillnaderna bero på?*
- *Innebär skillnaderna att män och kvinnor har olika förutsättningar och möjligheter?*
- *Vad kan göras för att ändra det och vem kan göra något?*

3. Gör din egen statistik

Välj en fråga eller ett område och gör en undersökning i din grupp/klass/skola/arbetslag och dela upp siffrorna på flickor och pojkar, kvinnor och män.

4. Analysera och diskutera resultatet

Utifrån statistiken som ni tagit fram kan en mindre analys göras. Analysen bör synliggöra vem som får vad, på vilka villkor, samt vem som gynnas eller missgynnas i olika frågor och vad som kan göras åt det.

Frågor som kan underlätta analysen är:

- Hur många kvinnor och män finns i verksamheten/målgruppen?
- Hur fördelas resurser mellan kvinnor och män inom det undersökta området?
- Vilka möjligheter har kvinnor respektive män att påverka sina villkor?
- Har både kvinnors och mäns behov och erfarenheter legat till grund för hur verksamheten ser ut?
- Hur skulle det se ut om man utgick från både kvinnors och mäns förutsättningar?

Sveriges jämställdhetspolitiska mål

Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Det övergripande målet är uppdelat i sex delmål.

Delmålen:

1. *En jämn fördelning av makt och inflytande.*
Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattandet.
2. *Ekonomisk jämställdhet.*
Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk själv ständighet livet ut.
3. *Jämställd utbildning.*
Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.
4. *Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet.*
Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.
5. *Jämställd hälsa.*
Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.
6. *Mäns våld mot kvinnor ska upphöra.* Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

Kvalitativ jämställdhet

Kvalitativ jämställdhet fokuserar på kvinnors och mäns villkor. Det handlar om att upptäcka hur värderingar, attityder, normer och ideal påverkar kvinnors och mäns möjligheter i skolan, på arbetsplatsen, i politiken och inom andra samhällsområden.

Kvantitativ jämställdhet

Kvantitativ jämställdhet handlar om att sträva efter en jämn könsfördelning. Det innebär att andelen kvinnor respektive män i en grupp är 40 - 60 procent eller jämnare. Kvantitativ jämställdhet är ingen garant för kvalitativ jämställdhet.

Jämställdhetsintegrering

Jämställdhetsintegrering är den huvudsakliga strategi som används för att uppnå målen och därmed ett jämställt samhälle. Det innebär att ett jämställdhetsperspektiv införlivas i allt beslutsfattande, på alla nivåer och i alla steg av processen, av alla som deltar i beslutsfattandet.

Då jämställdhet mellan kvinnor och män skapas där ordinarie beslut fattas, resurser fördelas och normer och föreställningar skapas måste jämställdhetsperspektivet genomsyra det dagliga arbetet.

Sammanfattning av statistiken

För att kunna mäta förändring måste man kunna mäta nuläget och även kunna upprepa mätningen på samma sätt i framtiden. Det handlar således om statistik.

I denna lilla faktabok *På tal om Kvinnor och Män i Norrbottens län* har statistik använts för att belysa nuläge och utveckling samt för att jämföra länet med riksgenomsnittet. I vissa fall kan statistiken vara något år gammal men är trots detta den senast producerade.

Befolkningen blir äldre

Under de senaste tjugosju åren har medelåldern bland kvinnorna i Norrbottens län ökat med 5,2 år. Bland männen har medelåldern ökat

5 år. För riket i dess helhet har medelåldern under samma period ökat med 1,4 år för kvinnorna och med 2,2 år för männen.

Männens medellivslängd ökar mest

Sedan år 1995 har medellivslängden för männen ökat med 3,9 år jämfört med 2,7 år för kvinnorna i länet. Skillnaden i livslängd mellan könen har därigenom blivit mindre och är nu 4,6 år. När det gäller medellivslängden för kvinnorna placerar sig Norrbottens län bland de sex län som har den kortaste livslängden. Männen i Norrbotten har med sina 78,7 år kortast medellivslängd av alla män i Sverige och befolkningen totalt.

Chefer och ledare

Av de 6 631 personer i Norrbottens län som 2015 kunde definieras som chefer, högre tjänstemän eller högre politiker var 37 procent kvinnor och 63 procent män. Mest jämställt var det bland chefer i inom Förvaltning, Ekonomi, HR, Info och Marknad. 39 procent kvinnor och 61 procent män. Minst jämställt var det bland chefer inom IT, Inköp/logistik, FoU och Produktion. Bland dessa var endast 13 procent kvinnor.

Flest chefer återfinns i åldersgruppen 40-59 år. I åldersgruppen under 40 år var andelen 23 procent både för kvinnor och män.

Kvinnor och politik

Regeringen består av tolv kvinnor och elva män. Av riksdagens ledamöter är 43,6 procent kvinnor. I Norrbottens läns landstingsfullmäktige finns 43 procent kvinnor.

I kommunfullmäktige bland länets kommuner finns i genomsnitt 45,8 procent kvinnor. År 1988 var kvinnornas andel av kommunfullmäktige 31 procent i genomsnitt i länets kommuner. I två av Norrbottens läns 14 kommuner är andelen kvinnor i kommunfullmäktige lägre än 40 procent efter valet år 2014.

Utbildningsnivå

Fler kvinnor än män har eftergymnasial utbildning i länets samtliga kommuner och i riket. År 1990 hade 21 procent av kvinnorna och 18

procent av männen i länet i åldersgruppen 25-64 år någon form av eftergymnasial utbildning. Motsvarande jämförelsetal för hela riket var 23 procent av kvinnorna och 22 procent av männen.

December månad år 2016 är 43 procent av kvinnorna och 29 procent av männen i länet eftergymnasialt utbildade. Motsvarande siffra för hela riket är 47 procent av kvinnorna och 37 procent av männen.

Utbildningens inriktning - en fråga om genus

Flickor har i genomsnitt högre betyg än pojkar. Det är genomgående fler kvinnor än män som fortsätter med studier vid universitet/högskola inom tre år efter gymnasieexamen.

Andelen kvinnor i Norrbottens län som påbörjar högre studier ligger i nivå med rikets. Andelen män i länet som påbörjar högskoleutbildning är lägre än riksgenomsnittet.

Kvinnor och män utbildar sig för skilda områden inom arbetsmarknaden och flickors och pojkars studieval till gymnasiet är i hög grad könsbundna.

Vart tredje nytt företag leds av en kvinna

År 1993 startades 1 företag per 1000 kvinnor och 4 företag per 1000 män i åldern 16-64 år i Norrbottens län. År 2015 startades 5,7 nya företag per 1 000 kvinnor och 11,3 nya företag per 1 000 män i länet.

Andelen av nystartade företag år 2015 som leds av kvinnor är 31,3 procent vilket placerar länet på sjunde plats i landet. I genomsnitt för hela riket leds verksamheten i de nystartade företagen till 33,5 procent av kvinnor.

Kvinnans heltidslön 88 procent av mannens

Kvinnornas heltidslön i procent av mannens är i genomsnitt 90 procent i Övre Norrland och 88 i riket. Störst är skillnaden i Stockholms län där kvinnornas genomsnittliga månadslön är 86 procent av mannens.

Kvinnans arbetsinkomst 80 procent av mannens

En kvinna i Norrbottens län i åldern 20-64 år har år 2015 en förvärvsinkomst som motsvarar 80,7 procent av en mans förvärvsinkomst. År 1991 var kvinnans förvärvsinkomst 71 procent av mannens. Riksgenomsnittet är 78,9 procent år 2015 och 69 procent år 1991.

Sedan 1990-talet har kvinnornas förvärvsinkomster i Norrbottens län ökat i förhållande till männens i samtliga åldersgrupper. Arbetsinkomsten kan ses som ett mått på vad kvinnor och män får ut av sin arbetsinsats.

Arbetsinkomsten påverkas inte bara av lönen utan också i hög grad av den arbetade tiden. Arbetstiden varierar mycket mellan kvinnor och män beroende av att kvinnor deltidssarbetar i högre utsträckning och kvinnors högre uttag av föräldrapenning.

Brottslighet

Vid misshandelsbrott inomhus är det vanligare i Norrbottens län än riksgenomsnittet att offer och gärningsman känner varandra. Det gäller både om offret är kvinna eller man.

Förändringen i länet under perioden 1988-2016 visar att andelen brott där gärningsmannen är obekant ökar och att länet i det avseendet närmar sig riksgenomsnittet.

Polisanmälda misshandelsbrott mot kvinnor har de senaste 30 åren ökat med 64 procent i länet och 115 procent i riket.

1. Demografi

Ålder. Befolkningen är i genomsnitt något äldre i länet än i riket som helhet. Bland de äldre är kvinnorna i majoritet och bland de yngre är männen i majoritet.

Landsbygd och stad. I Luleåregionen* bor 170 000 av länets totala folkmängd på 250 000. I både kustkommunerna och inlandet är det fler män än kvinnor.

Kvinnor är mer rörliga. Norrbottens befolkning har de senaste 25 åren minskat med 5,4 procent. Bland 18-24 åringarna som flyttar inom och utom länet är 70 procent kvinnor. Flyttningsnettot för kvinnor i åldern 18-24 var 2016 -279 och för männen i samma åldersgrupp -68, dvs 279 kvinnor och 68 män flyttade från länet under året.

- *Vilken effekt kan en åldrande befolkning få?*
- *Hur ser förutsättningarna ut för kvinnor och män att bo på landsbygden?*
- *Vad beror det på att pojkarna i större utsträckning stannar kvar och varför flyttar flickorna?*

2. Makt och inflytande

Vårt demokratiska system. Sveriges demokratiska system bygger på att makten utgår från medborgarna. Genom representation i olika församlingar ska folket representeras. Men vilka grupper representerar den norrbottniska befolkningen i olika sammanhang? Männen är fortfarande i majoritet bland ledamöter och på ordförandeposter i kommunala bolag. Inom både kommunfullmäktige och regionfullmäktige är könsfördelningen i genomsnitt inom ramen för jämställdhet, dvs 40-60 procent.

*Luleåregionen= kommunerna Boden, Kalix, Luleå, Piteå och Älvsbyn

Majoriteten av cheferna i offentlig sektor, över 70 procent, är kvinnor och i näringslivet är det omvänt då majoriteten, cirka 70 procent, är män. Endast 21 procent av de verkställande direktörerna (VD/GD) i Norrbotten är kvinnor (s.30-31).

- *Hur kommer det sig att fler män är chefer i näringslivet?*
- *Hur påverkar det samhället att det är så ojämna könsfördelning bland dem som har makt i näringslivet?*

3. Ekonomi och arbetsmarknad

Löneskillnaderna minskar. Både kvinnor och män har fått ökad medelinkomst sedan 2005. Utvecklingen gällande löneskillnader går sakta framåt. Se skillnader mellan kvinnors och mäns medelinkomst (sammanräknad förvärvsinkomst s.71-72 och lön per sektor s.68-69).

- *Vad får det för effekt att männen tjänar mer och vad kan arbetsmarknadens parter göra för att minska löneskillnaderna mellan män och kvinnor?*

Olika villkor på arbetsmarknaden? Det finns skillnader både inom arbetstid och arbetslöshet mellan kvinnor och män. Titta på tabellerna ”sysselsatta inom kommuner och landsting deltid/heltid” (s. 57) och tabellen om den öppna arbetslösheten (s.78). Arbetslösheten har minskat över tid, av kvinnorna är 5,1 procent arbetslösa eller i program, motsvarande för männen är 6,3 procent. Kvinnor jobbar i större utsträckning i offentlig sektor än vad män gör medan män oftare arbetar som exempelvis byggnads- och anläggningsarbetare och med tillverkning och utvinning (se s.60). Sedan 1990 har andelen kvinnor som arbetar heltid ökat, men jämfört med män jobbar kvinnor fortfarande i mycket större utsträckning deltid.

- *På vilket sätt ser villkoren för kvinnor och män olika ut på arbetsmarknaden?*
- *Varför jobbar inte män inom vård, omsorg och skola lika mycket som kvinnor gör?*
- *Varför är det så ojämn könsfördelning inom vissa yrken?*
- *Vad beror det på att män jobbar heltid i större utsträckning än kvinnor?*
- *Vad får det för effekter att kvinnor deltidsarbetar mer?*

4. Utbildning

Könsbundna studieval. Av 19 gymnasieprogram så har endast ett program en jämn fördelning av flickor och pojkar och räknas som kvantitativt jämställt. Det är Naturvetenskapsprogrammet. Sju program, samtliga yrkesförberedande, är istället starkt könsuppdelade, med mindre än 20 procent av underrepresenterat kön. Det är programmen Bygg- och anläggning, El och energi, Fordon och transport, Hantverk, Handel och Administration, VVS- och fastighet samt Vård och omsorg.

Inom de yrkesförberedande programmen är det 44,8 procent av flickorna som når grundläggande högskolebehörighet, medan motsvarande andel för pojkarna är 19,7 procent. På högskoleförberedande program är andelen högre, 96,2 procent för flickor och 91,9 procent för pojkar.

- *Vilka faktorer påverkar flickors och pojkars studieval?*
- *Vilka effekter får det att flickor och pojkar studerar inom olika områden?*

Fler kvinnor än män studerar vidare och pojkar har lägre meritvärden. Andel med eftergymnasial utbildning är högre bland kvinnor än bland män. Andelen män med eftergymnasial utbildning har ökat i

åldern 25-44 år och minskat i åldern 45-64 år. Norrbotten ligger under rikssnittet när det gäller eftergymnasial utbildning för både män och kvinnor. Det är fortfarande fler kvinnor än män som väljer att studera vidare (s.45-46). Pojkar har fortsatt lägre meritvärden än flickor.

- *Varför utbildar sig inte män lika mycket som kvinnor?*
- *Vad kan det få för effekter att män utbildar sig mindre och kvinnor mer?*
- *Vad påverkar skillnaderna i meritvärden mellan pojkar och flickor och hur kan det förändras?*

5. Familj

Föräldrar jobbar (o)lika. Föräldrars uttag av föräldraförsäkringen blir långsamt mer jämställt. År 2007 tog kvinnor i länet ut 79 procent av dagarna och män 21 procent medan siffrorna för år 2016 var att kvinnor tog ut 72 procent av dagarna och män 28 procent av dagarna. Den tillfälliga vården av barn (VAB) är något jämnare fördelad och männens dagar har ökat något från 35 procent 2007 till 37 procent år 2016. Kvinnorna tar ut merparten av föräldraledigheten och den tillfälliga vården av barn.

- *Vad krävs för att den positiva utvecklingen med ett mer jämställt uttag av föräldraledigheten ska fortsätta och gå snabbare?*
- *Gör arbetsgivare tillräckligt för att underlätta för både kvinnor och män att kombinera förvärvsarbete och föräldraskap?*

6. Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

Väldsamma skillnader. Unga män är överrepresenterade både som utövare och som offer för våld, men det är äldre kvinnor som är mest oroliga för att bli utsatta för våld.

Statistiken över de misshandelsbrott som anmäls visar att män och kvinnor utsätts för våld på olika sätt och platser. Kvinnor utsätts främst för misshandel inomhus av en person som hon är bekant med medan män främst utsätts för misshandel utomhus av någon de inte känner.

- *Vad kan oro för våld få för konsekvenser för en person?*
- *Varför är inte unga män mer oroliga för att bli utsatta för våld?*
- *Varför tror du att det är så ? Vilken roll kan det spela var misshandeln sker och vem som utövar misshandeln och varför?*
- *Hur tror du att internet och sociala medier påverkar barn, unga och kvinnor?*
- *Tror du att det finns skillnader mellan flickors och pojkars utsatthet på nätet?*
- *Vem tror du är förövare och varför?*

7. Hälsa

Kvinnor har högre ohälsotal än män

På senare år har antal sjukpenningtal ökat både för kvinnor och män. 2016 tog kvinnorna ut 14,4 dagar av sjukpenning och männen 7,1. Motsvarande för riket är 14,3 och 7,5.

- *Varför är mäns ohälsotal lägre än kvinnors?*
- *Vilka effekter kan det få att kvinnors ohälsotal är högre?*

Befolkning

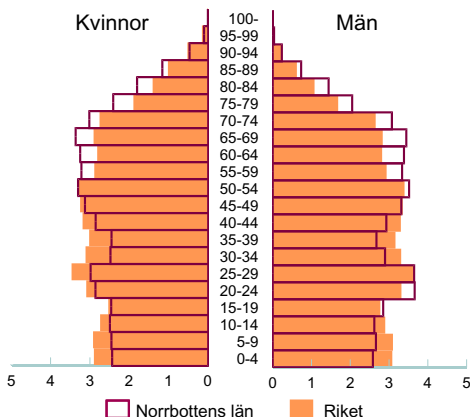

Foto: Anders Alm/Synk

Årtal att uppmärksamma

- 1845 Lika arvsrätt för kvinnor och män genomförs.
- 1858 Ogift kvinna över 25 år kan få bli myndig efter domstolsbeslut.
Gifter hon sig blir hon åter omyndig.
- 1863 Ogift kvinna blir myndig vid 25 års ålder.
- 1884 Ogift kvinna blir myndig vid 21 års ålder.
- 1921 Gift kvinna blir myndig vid 21 års ålder.
Kvinnan och mannen blir likställda i den nya giftermålsbalken.
- 1951 Kvinna får behålla sitt svenska medborgarskap även om hon gifter sig med en utländsk medborgare.
- 1982 Ny namnlag, vid giftermål får kvinnan och mannen välja vems efternamn de vill ha. Statliga bidrag till kvinnoorganisationer.
- 1987 Ny särskild lag om sambors gemensamma hem, sambolagen.

Norrbottens befolkning 2016 (%)

I Norrbottens län är åldersstrukturen inte längre i nivå med riksgenomsnittet. Norrbottens län har större andel av befolkningen i åldersgruppen 55–84 år än riket i genomsnitt. Länet har lägre andel kvinnor i 20–49 års ålder samt lägre andel män 30–44 år. Andelen under 20 år är 21 procent vilket kan jämföras med riksgenomsnittet 23 procent.

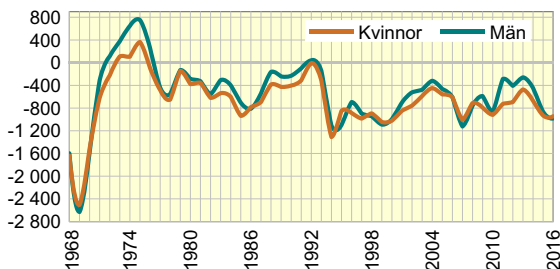
Förändringarna har skett snabbt. I början av 1990-talet hade endast Uppsala län lägre andel ålderspensionärer, 65 år och äldre, i befolkningen. Detta beroende till stor del på att barnantalet per familj var högre i Norrbottens län än riksgenomsnittet fram till och med 1950-talet. År 2016 återfinns länet på sextonde plats när länen sammanställs efter lägst andel 65 år och äldre. Tittar man på andelen barn 0-15 år är dessa 16,3 procent av befolkningen i Norrbottens län vilket kan jämföras med 18,7 procent i riket.

Alltför få flyttar till länet

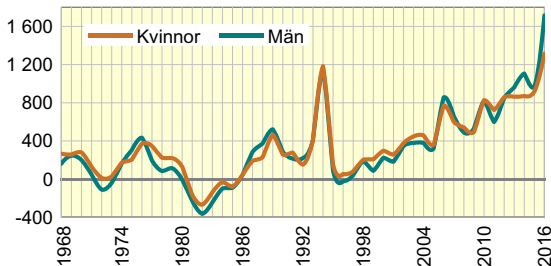
Människor har alltid flyttat och orsakerna till detta varierar. Man flyttar för att utbilda sig, för att få ett arbete som passar till utbildningen, för att få komma till nya miljöer, för att komma närmare släkt och vänner, osv. Men ett problem för Norrbottens län har varit att alltför få väljer att flytta till länet. Den trenden bröts 2011. Åren 2011-2016 hade Norrbottens län ett inflyttningsöverskott tack vare ökad invandring.

Flyttningsnetto Norrbottens län 1968-2016

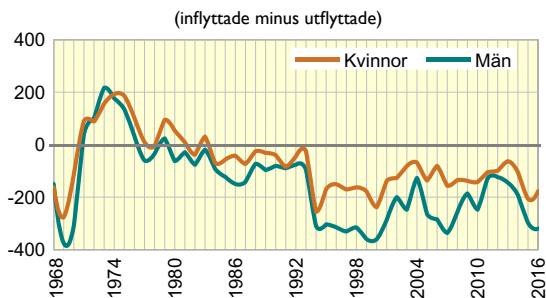
Flyttningsnetto mot övriga län i riket

Flyttningsnetto mot utlandet

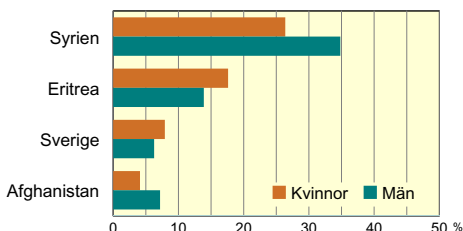
Flyttningsnetto inrikes flyttningar Norrbottens län, ungdomar 25-29 år

Flyttningsnetto inrikes flyttningar 2016

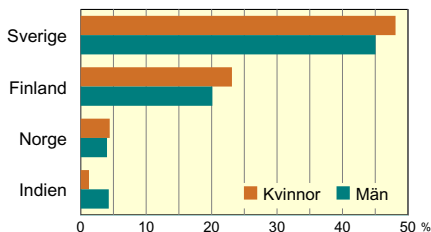
Kommun	Kvinnor		Män	
	18-24 år	25-29 år	18-24 år	25-29 år
Arjeplog	-7	-2	-11	4
Arvidsjaur	-10	3	-10	1
Boden	-64	-47	-70	-107
Gällivare	-38	4	-29	-3
Haparanda	-10	-12	-29	-21
Jokkmokk	-23	-4	-20	-9
Kalix	-29	3	-30	11
Kiruna	-62	-44	-8	-27
Luleå	97	-63	277	-133
Pajala	-30	-12	-31	-22
Piteå	-62	2	-37	-2
Älvsbyn	-12	-4	-34	-6
Övertorneå	-11	-4	-19	-3
Övertorneå	-18	3	-17	-3

Immigranter 2016. Norrbottens län

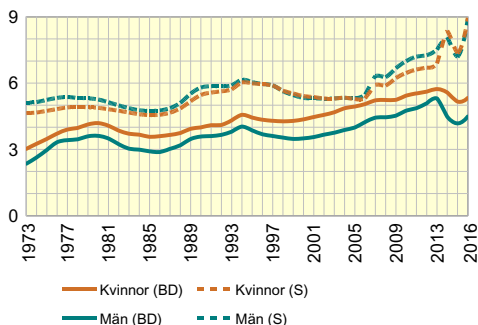
Av de 2 818 personer som invandrat till Norrbottens län under år 2016 är 1 630 kvinnor. De fyra vanligaste nationaliteterna bland de som invandrar till länet det året är syrianer, eritreaner, svenskar, och afghaner. Den största andelen, 26 och 35 procent av såväl kvinnor som män, är syrianer. På andra plats finns eritreaner följt av svenskar som återvände till Sverige.

Emigranter 2016. Norrbottens län

Av de 316 kvinnor och 373 män som emigrerade under år 2016 är 48 respektive 45 procent svenska medborgare. 23 procent av kvinnorna och 20 procent av männen är finländare.

Andel utländska medborgare i befolkningen 1973-2016

Fler utländska kvinnor

Andelen utländska medborgare i befolkningen är lägre i Norrbottens län än riksgenomsnittet. Det gäller både bland kvinnor och bland män. I länet är andelen utländska kvinnor högre än andelen utländska män, 5,3 respektive 4,5 procent år 2016. Riksgenomsnittet är 8,9 procent för både kvinnor och män.

Utrikes födda boende i länet 2016

Kommun/ region	Kvinnor	Män	Totalt	Kommun/ region	Kvinnor	Män	Totalt
Arjeplog	157	155	312	Luleå	4 110	3 597	7 707
Arvidsjaur	292	265	557	Pajala	552	340	892
Boden	1 282	1 246	2 528	Piteå	1 310	1 185	2 495
Gällivare	837	671	1 508	Älvsbyn	370	378	748
Haparanda	2 245	1 803	4 048	Överkalix	192	164	356
Jokkmokk	327	344	671	Övertorneå	748	478	1 226
Kalix	981	704	1 685				
Kiruna	1 406	1 142	2 548	Länet	14 809	12 472	27 281

De vanligaste utländska nationaliteterna i länet 2016

	Kvinnor	Män	Totalt
Finland	2 607	2 008	4 615
Syrien	462	804	1 266
Eritrea	509	651	1 160
Afghanistan	286	604	890
Somalia	304	358	662
Norge	362	298	660
Thailand	473	114	587
Tyskland	213	258	471
Irak	104	217	321
Ryssland	159	77	236
Iran	91	133	224
Polen	104	106	210
Storbritannien och Nordirland	47	148	195
Kina	103	75	178
Etiopien	69	87	156
Spanien	57	80	137
Rumänien	58	75	133
Nederländerna	56	69	125
Myanmar	46	70	116
USA	50	65	115
Estland	54	57	111
Danmark	51	60	111
Indien	30	69	99
Litauen	49	48	97
Grekland	40	53	93
Turkiet	28	62	90
Bulgarien	35	50	85
Kongo, Demokratiska Rep.	36	48	84
Pakistan	29	45	74
Frankrike	20	50	70
Totalt utländska medborgare	6 532	6 839	13 371

En ny äldreboom

Andelen äldre i befolkningen ökar. Sverige har redan haft en kraftig expansion av gruppen 65 år och äldre. Framför oss har vi en ny expansion som kommer att hålla i sig fram till början av 2030-talet. Det är de stora kullarna på 1940-talet och senare 1960-talet som når pensionsåldrarna. De äldre kommer att utgöra en påtagligt större andel av befolkningen än idag. Ett par år in på 2030-talet kommer pensionärerna, de som är 65 år och äldre, att utgöra en fjärdedel av landets befolkning. Det är en kraftig ökning jämfört med dagens 19,8 procent.

Sedan år 1968 har befolkningen i Norrbottens län totalt minskat med 8 943 personer. Antalet kvinnor har minskat med 3 810 medan antalet män har minskat med 5 133. Befolkningsstrukturen har förändrats kraftigt med en stor tillväxt av antalet äldre och en kraftig minskning av antalet yngre.

För att bättre kunna åskådliggöra förändringen har index använts där antalet individer i olika åldersgrupper år 1968 fått värdet 100. År 2016 har kvinnor i åldersgruppen 16-24 boende i länet ett index på 64, dvs jämfört med år 1968 har antalet minskat med 36 procent. Kvinnor i åldern 80 år och äldre har år 2016 indexvärdet 449, dvs antalet har ökat med 349 procent.

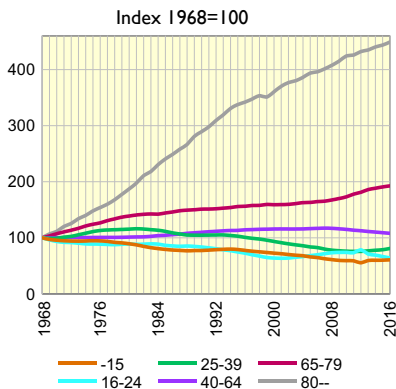
Män i åldersgruppen 16-24 år har år 2016 ett index på 72, dvs jämfört med år 1968 har antalet minskat med 28 procent. Män i åldern 80 år och äldre har indexvärdet 393 år 2016, dvs antalet har ökat med 293 procent.

Kvinnor och män 2016. Index 1968=100

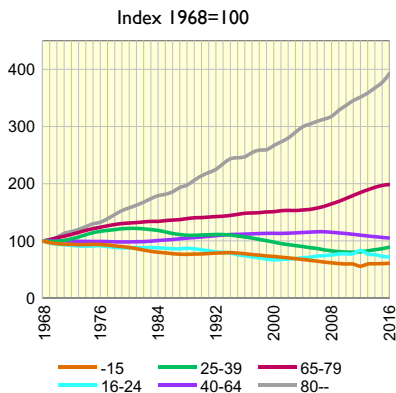
Ålder	Kvinnor		Män	
	Länet	Riket	Länet	Riket
0-15	61	105	61	106
16-24	64	93	72	97
25-39	81	135	89	135
40-64	108	122	105	126
65-79	193	157	199	178
80-	449	295	393	267
Totalt	97	125	96	127

Se läsanvisning
sid 89: Index

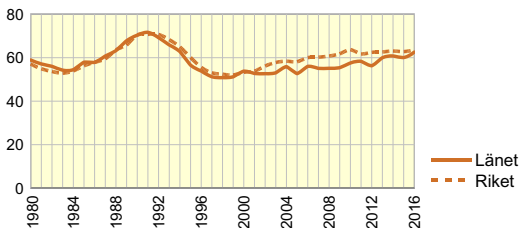
Kvinnor i Norrbottens län 1968–2016

Män i Norrbottens län 1968–2016

Antal födda barn per 1 000 kvinnor 15-44 år

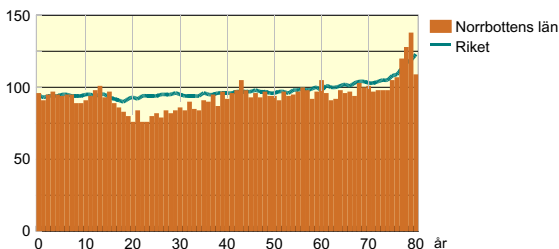

Antalet födda barn per 1 000 kvinnor i åldern 15-44 år är lägre i Norrbottens län jämfört med riksgenomsnittet. År 2016 föddes 62,6 barn i länet och 63,6 barn i riket per 1 000 kvinnor i åldersgruppen. Födelseunderskottet i länet beror till stor del på att andelen unga kvinnor fortfarande är lägre genom en stor utflyttning.

Kvinnoöverskottet förskjuts uppåt i åldrarna

I Sverige föds något fler pojkar än flickor. Proportionerna är 105 levande födda pojkar på 100 flickor. Denna fördelning vid födseln har varit relativt konstant över tiden. År 2016 är det fler män än kvinnor i nästan alla åldrar ända upp till 70 års ålder.

Antal kvinnor per 100 män (0-80 år) 2016

 Antal kvinnor per 100 män per åldersgrupp 2016

Kommun/ region	Kvinnor per 100 män			
	20-34 år	35-49 år	50-64 år	65- år
Arjeplog	80	100	86	102
Arvidsjaur	78	103	95	113
Boden	79	97	98	118
Gällivare	83	91	93	104
Haparanda	78	92	93	113
Jokkmokk	79	103	88	103
Kalix	77	95	93	109
Kiruna	81	91	87	109
Luleå	82	95	101	119
Pajala	83	90	87	94
Piteå	89	96	100	116
Älvsbyn	89	96	88	114
Överkalix	72	102	97	101
Övertorneå	67	84	90	96
Länet	82	95	96	112
Riket	94	96	98	117

Mansöverskott i utflyttningsområden

Kvinnor flyttar mer än män. Flyttningsströmmarna har gjort att många kommuner har fått en mycket ojämn könsfördelning i de åldrar då det är vanligast att man flyttar. Detta märks till exempel i åldersgruppen 20-34 år. I samtliga kommuner i Norrbottens län är det ett underskott på kvinnor i denna åldersgrupp.

Folkmängd 2016-12-31

Kvinnor

Kommun/ region	Ålder 0-15	16-24	25-44	45-64	65-	Totalt
Arjeplog	208	262	214	300	393	1 377
Arvidsjaur	495	617	519	621	915	3 167
Boden	2 190	2 798	2 409	2 783	3 627	13 807
Gällivare	1 340	1 812	1 402	1 888	2 252	8 694
Haparanda	802	819	747	1 038	1 407	4 813
Jokkmokk	369	485	404	522	685	2 465
Kalix	1 187	1 367	1 296	1 659	2 375	7 884
Kiruna	2 011	2 503	1 944	2 156	2 509	11 123
Luleå	6 202	8 909	6 974	7 288	8 374	37 747
Pajala	452	485	361	625	977	2 900
Piteå	3 455	4 395	3 759	4 054	5 155	20 818
Älvsbyn	644	794	684	739	1 126	3 987
Övertorneå	185	262	213	387	559	1 606
Övertorneå	310	341	286	504	693	2 134
Länet	19 850	25 849	21 212	24 564	31 047	122 522

Män

Kommun/ region	Ålder 0-15	16-24	25-44	45-64	65-	Totalt
Arjeplog	213	335	215	349	387	1 499
Arvidsjaur	520	788	503	657	807	3 275
Boden	2 361	3 460	2 485	2 851	3 078	14 235
Gällivare	1 379	2 132	1 541	2 037	2 173	9 262
Haparanda	833	1 037	810	1 122	1 249	5 051
Jokkmokk	368	623	394	592	663	2 640
Kalix	1 287	1 732	1 364	1 780	2 176	8 339
Kiruna	2 053	3 083	2 148	2 466	2 294	12 044
Luleå	6 534	10 870	7 337	7 245	7 037	39 023
Pajala	460	592	401	722	1 041	3 216
Piteå	3 780	4 939	3 899	4 038	4 430	21 086
Älvsbyn	729	928	716	842	991	4 206
Övertorneå	238	371	209	401	553	1 772
Övertorneå	277	502	339	557	725	2 400
Länet	21 032	31 392	22 361	25 659	27 604	128 048

Befolkningens medelålder 1989 och 2016

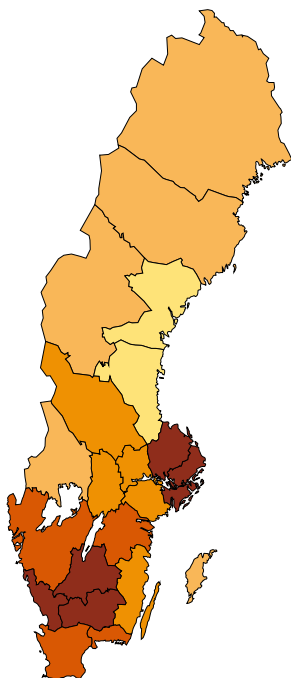
Kommun/ region	Kvinnor		Män		Samtliga	
	1989	2016	1989	2016	1989	2016
Arjeplog	42,1	46,5	41,7	44,1	41,9	45,3
Arvidsjaur	43,1	47,4	41,1	45,9	42,1	46,7
Boden	40,4	46,5	37,5	45,2	38,9	45,9
Gällivare	39,5	51,5	38,3	48,1	38,8	49,8
Haparanda	40,1	47,7	37,9	45,4	39,0	46,6
Jokkmokk	40,9	49,5	40,2	48,1	40,5	48,8
Kalix	40,6	49,1	38,6	48,5	39,6	48,8
Kiruna	37,3	45,7	36,2	44,5	36,7	45,1
Luleå	38,1	46,0	36,1	43,5	37,1	44,8
Pajala	44,1	43,1	41,5	40,5	42,7	41,8
Piteå	39,3	44,4	36,6	41,9	38,0	43,2
Älvsbyn	41,3	45,5	38,9	42,5	40,1	44,0
Övertorneå	45,0	46,8	42,6	44,4	43,7	45,6
Övertorneå	43,3	42,9	40,2	41,6	41,8	42,3
Länet	39,7	44,9	37,6	42,6	38,6	43,8
Riket	40,8	42,2	38,1	40,3	39,5	41,3

Man kan nu tydligt märka konsekvenserna av många års nettoutflyttning. Befolkningen åldras och det är förhållandevis få familjer i de åldrar då barnen föds, vilket ger ett lågt antal födda barn. Antalet födda barn per 1 000 kvinnor i åldern 15-44 år är lägre än riksgenomsnittet (se sid 22).

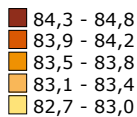
Under de senaste tjugosju åren har medelåldern bland kvinnorna i Norrbottens län ökat med 5,2 år. Bland männen har medelåldern ökat 5 år. För riket i dess helhet har medelåldern under samma period ökat med 1,4 år för kvinnorna och med 2,2 år för männen.

Medellivslängd 2016

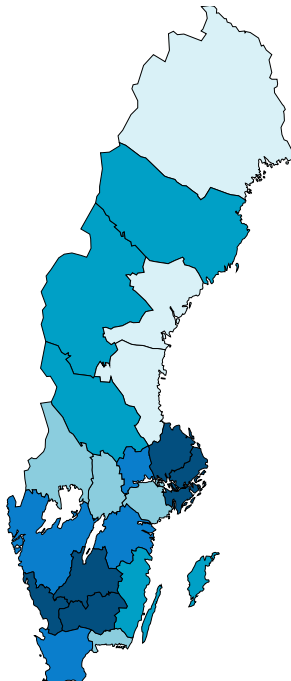
Kvinnor

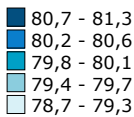
Medellivslängd

Män

Medellivslängd

Männens medellivslängd ökar - kvinnornas oförändrad

Sedan år 1995 har medellivslängden för männen ökat med 3,6 år jämfört med 2,7 år för kvinnorna i länet. Sedan slutet av 1970-talet har dödligheten i medelåldern minskat mer för män än för kvinnor. Skillnaden i livslängd mellan könen har därigenom blivit mindre och är nu 4,6 år. Internationellt sett är medellivslängden mycket hög i Sverige.

Dödligheten sjunker numera främst för den äldre delen av befolkningen från omkring 50 år och man räknar med att dödligheten även fortsättningsvis kommer att sjunka i dessa åldrar.

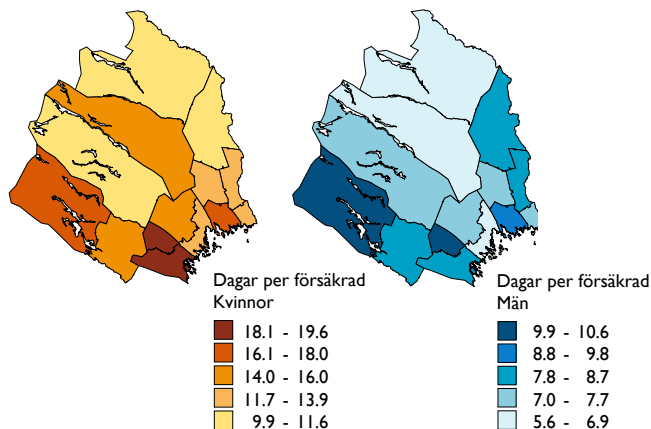
Medellivslängd 1976-2016

	1976- 1980	1981- 1985	1986- 1990	1991- 1995	1996- 2000	2001- 2005	2006- 2010	2011- 2015	2012- 2016
Kvinnor									
Länet	77,8	79,0	79,8	80,6	81,3	81,7	82,7	83,2	83,3
Riket	78,5	79,5	80,2	81,0	81,8	82,4	83,2	83,8	83,9
Män									
Länet	71,5	72,6	73,4	74,9	75,8	76,8	78,2	78,5	78,7
Riket	72,4	73,6	74,4	75,6	76,9	78,0	79,1	80,1	80,2

Medellivslängd per kommun 2012-2016

Kommun	Kvinnor	Män	Kommun	Kvinnor	Män
Arjeplog	81,1	78,4	Luleå	84,0	79,6
Arvidsjaur	83,2	79,2	Pajala	82,9	77,0
Boden	83,7	80,3	Piteå	83,0	79,5
Gällivare	83,2	76,4	Älvsbyn	82,2	79,3
Haparanda	82,4	76,0	Överkalix	84,9	74,4
Jokkmokk	81,3	78,8	Övertorneå	82,4	78,4
Kalix	83,2	77,0	Norrbottens län	83,3	78,7
Kiruna	82,8	78,9	Riket	83,9	80,2

Sjukpenningtal 2016

Kommun/ region	Kvinnor	Män	Kommun/ region	Kvinnor	Män
Arjeplog	16,5	9,9	Luleå	12,9	6,4
Arvidsjaur	15,2	8,2	Pajala	10,2	8,3
Boden	14,4	7,1	Piteå	19,5	7,8
Gällivare	14,1	6,7	Älvsbyn	18,2	10,6
Haparanda	12,4	7,3	Överkalix	11,8	7,4
Jokkmokk	10,0	7,2	Övertorneå	13,4	8,2
Kalix	16,1	8,9	Länet	14,4	7,1
Kiruna	10,9	5,6	Riket	14,3	7,5

Med sjukpenningtalet avses antal utbetalda dagar med sjukpenning, arbetsskadesjukpenning och rehabiliteringspenning från socialförsäkringen per registrerad försäkrad i åldrarna 16-64. Sjukpenningtalet redovisas för en tolv månaders period, (rullande 12). Alla dagar är omräknade till "heldagar", t ex två dagar med halv ersättning blir en dag.

Politik och makt

Foto: Susanne Lindholm

Årtal att uppmärksamma

- 1919 Lika och allmän rösträtt för kvinnor införs.
- 1921 Det första valet där kvinnor fick rösta genomfördes.
- 1921 Första kvinnan i riksdagen, Kerstin Hesselgren.
- 1943 Första kvinnliga ledamöterna i Norrbottens läns landsting, Frida Jansson, Töre och Anna Kopperi, Malmberget.
- 1945 Första kvinnliga riksdagsledamoten från Norrbottens län, Märta Boman, Råneå.
- 1947 Första kvinnan i regeringen, Karin Kock.
- 1985 Karin Söder (C) blir partiledare för ett riksdagsparti och blir därmed den första kvinnan på den positionen.
- 1992 Ny jämställdhetslag (SFS 1991:433).
- 1994 Sveriges riksdag blir världens mest jämställda, av 349 ledamöter är 144 kvinnor.
- 1994 Reviderad jämställdhetslag. Ny nationell policy för jämställdhet.
- 1995 FNs världskonferens för kvinnor i Peking.
- 2004 En utredning tillsätts om översyn av jämställdhetspolitiken.
- 2005 Feministiskt initiativ bildas 3:e april.
- 2006 Riksdagsbeslut om nya mål för jämställdhetspolitiken.
- 2008 En ny diskrimineringslag antas.
- 2009 Lagändring i äktenskapsbalken gör samkönade äktenskap möjligt.
- 2016 Regeringen beslutar om nya jämställdhetspolitiska delmål, jämställd utbildning och jämställd hälsa och att en ny jämställdhets myndighet ska inrättas med planerad verksamhetsstart 2018.

Chefer och ledare efter arbetsmarknadssektor 2015

Sektor	Antal		Könsfördelning (%)			
	Norrbottens län		Norrbottens län		Riket	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Statlig förvaltning	201	613	25	75	40	60
Statliga affärsverk	3	5	38	63	35	65
Primärkommunal förvaltning	865	367	70	30	69	31
Landsting	232	63	79	21	73	27
Övriga offentliga institutioner	1	2	33	67	48	52
Privata aktiebolag	894	2496	26	74	29	71
Privata övriga företag	19	33	37	63	35	65
Statligt ägda företag	97	321	23	77	36	64
Kommunalt ägda företag	59	99	37	63	43	57
Övriga organisationer	114	147	44	56	52	48
Totalt	2485	4146	37	63	38	62

Chefer efter ledningsfunktion, ålder och kön 2015*

Typ av ledningsarbete	Antal		Könsfördelning (%)			
	Norrbottens län		Norrbottens län		Riket	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
VD, GD, politiker, ämbetsmän.	112	419	21	79	19	81
Förvaltning, Ekonomi, HR, Info, Marknad.	723	1152	39	61	40	60
IT, Inköp/logistik, FoU, Produktion.	254	1641	13	87	18	82
Skola/utbildning, förskola-vuxenutb.	236	103	70	30	69	31
Hälsovård, omsorg, samhällsservice	930	450	67	33	67	33
Bank, finans och försäkring	51	92	36	64	35	65
Besöksnäring, friskvård och sport	179	289	38	62	35	65
Total	2485	4146	37	63	37	63

* Ny yrkesindelning, chefer och ledare, SSYK 2012

SSYK 2012 speglar ansvarsnivåer för chefer. Den högsta verkställande chefsnivån, område 11 som kodar VD, GD osv inom verksamhet med chefshierarkier, följer internationell standard. För övriga chefer har en matrixmodell tagits fram för områden med kod 12–17 (i tabellen uppräknade som chef inom; Förvaltning, Ekonomi, HR, Info, Marknad, IT inköp/logistik, FoU, produktion, skola osv). I tabellen ovan är "övriga chefer" utesluten.

Chefer och ledare efter ålder 2015

Kvinnor	åldersgrupp					Totalt
	16-29	30-39	40-49	50-59	60-64	
VD, GD, politiker; ämbetsmän.	3	8	46	44	11	112
Förvaltning, Ekonomi, HR, Info, Marknad.	135	114	227	188	59	723
IT, Inköp/logistik, FoU, Produktion.	9	54	97	77	17	254
Skola/utbildning, förskola-vuxenutb.	1	13	81	97	44	236
Hälsovård, omsorg, samhällsservice	28	130	319	345	108	930
Bank, finans och försäkring	0	9	23	18	1	51
Besöksnäring, friskvård och sport	19	46	51	50	13	179
Total	195	374	844	819	253	2 485

Män	åldersgrupp					Totalt
	16-29	30-39	40-49	50-59	60-64	
VD, GD, politiker; ämbetsmän.	6	50	152	163	48	419
Förvaltning, Ekonomi, HR, Info, Marknad.	171	261	333	300	87	1 152
IT, Inköp/logistik, FoU, Produktion.	50	246	610	556	179	1 641
Skola/utbildning, förskola-vuxenutb.	1	12	36	34	20	103
Hälsovård, omsorg, samhällsservice	6	53	160	165	66	450
Bank, finans och försäkring	0	12	41	32	7	92
Besöksnäring, friskvård och sport	21	56	87	105	20	289
Total	255	690	1 419	1 355	427	4 146

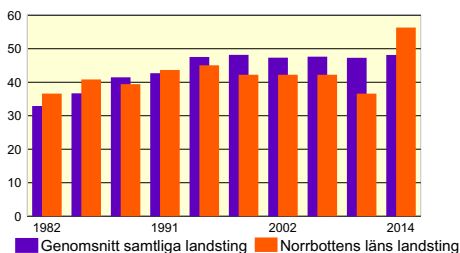
Fördelningen mellan kvinnor och män på ledande position i länet är 37 procent kvinnor och 63 procent män. Den sektor som skiljer sig från mängden är landstinget där 79 procent kvinnor är i ledande befattning, samt primärkommunal förvaltning där fördelningen är 70 procent kvinnor och 30 procent män.

Flest kvinnor i chefsposition finns det inom Skola och utbildning samt Hälsovård och omsorg. Minst inom IT, inköp-logistik, FoU och produktion där endast 13 procent är kvinnor vilket är lägre än riksgenomsnittet på 18 procent. Åldersfördelningen för kvinnor och män på chefsposition är relativt jämn. Andelen chefer inom åldersspannet 30-49 år är för kvinnor 49 procent och för männen 51 procent.

Kvinnor och politik

Regeringen består av tolv kvinnor och elva män. Av riksdagens ledamöter var 43,6 procent kvinnor (maj 2016). I Norrbottens läns landstingsfullmäktige finns 43 procent kvinnor vid valet 2014. I kommunfullmäktige bland länets kommuner finns i genomsnitt 45,8 procent kvinnor.

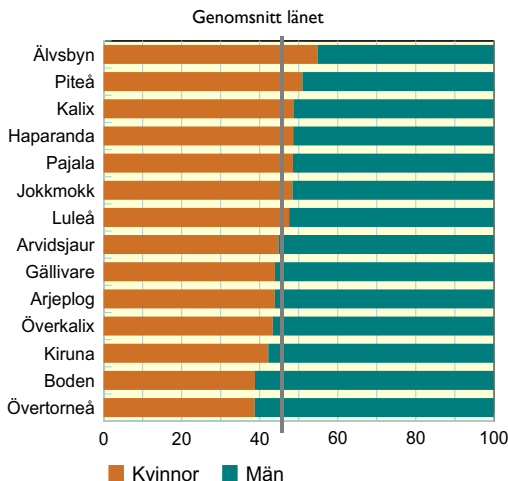
Andel kvinnor i landstingsfullmäktige

Landstingsfullmäktige efter valet 2014

Parti	Antal		Procent kvinnor	
	Kvinnor	Män	Länet	Riket
Moderata samlingspartiet	2	4	33,3	44,5
Centerpartiet	1	3	25,0	47,1
Folkpartiet liberalerna	1	2	33,3	52,1
Kristdemokraterna				50,0
Socialdemokraterna	12	15	44,4	55,3
Vänsterpartiet	5	1	83,3	50,6
Miljöpartiet de gröna	2	1	66,7	49,0
Sverigedemokraterna	2	1	66,7	14,7
Norrbottens Sjukvårdsparti	6	13	31,6	39,1
Samtliga	31	40	43,7	39,1

Fördelning kvinnor och män i kommunfullmäktige efter valet 2014

I Norrbottens läns 14 kommuner är det endast i Bodens och Övertorneås kommuner där andelen kvinnor i kommunfullmäktige är lägre än 40 procent efter valet 2014. Jämnast är fördelningen i kommunerna Arjeplog (10 kv 10 m), Haparanda (17 kv 18 m), Jokkmokk (15 kv 16 m), Kalix (20 kv 21 m) och Piteå (26 kv 25 m).

Största ökningen av antalet kvinnliga ledamöter jämfört med föregående val hade Älvsbyn, från 13 till 17 kvinnor.

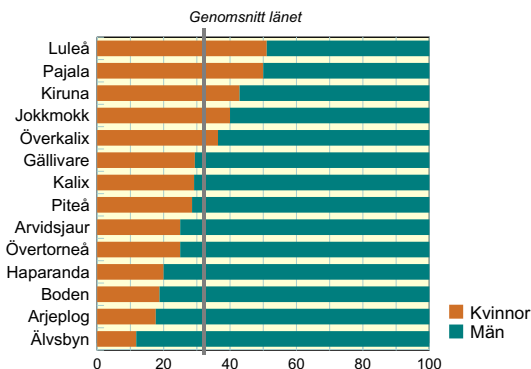
Största minskningen av antalet kvinnor i fullmäktige sedan föregående val redovisas för Piteå och Haparanda med -1 vardera. Övertorneå kommun och Arvidsjaur kommun har minskat det totala antalet ledamöter i fullmäktige sedan förra valet med 1 vardera.

Jämställdhet i kommunfullmäktige

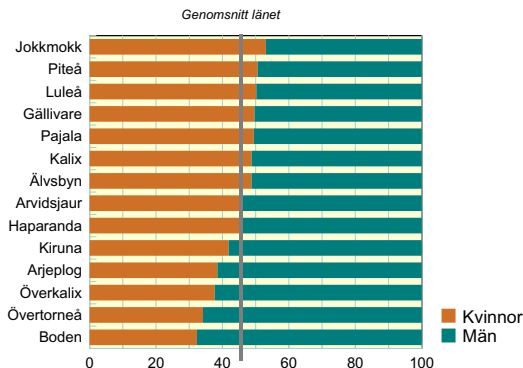

Kvantitativ jämställdhet anses råda när andelen kvinnor respektive män är 40% - 60% i en grupp.

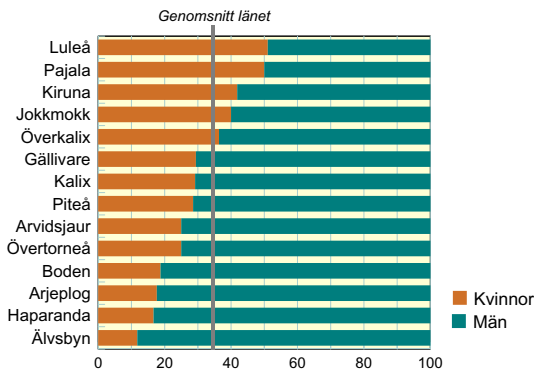
Fördelning kvinnor och män i kommunala styrelser 2016

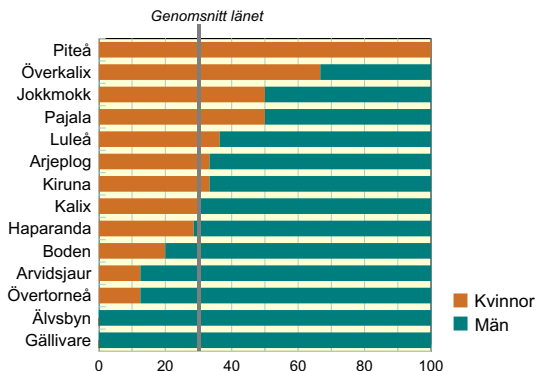
Fördelning kvinnor och män i kommunala nämnder, utskott, beredningar 2016

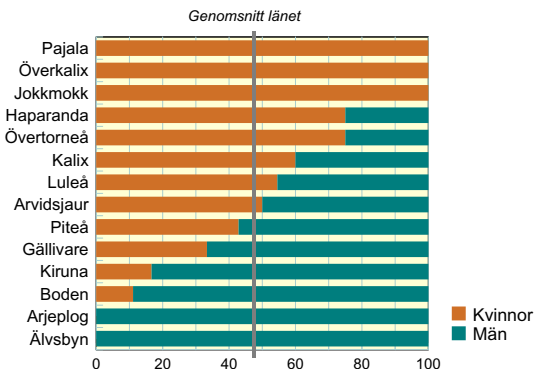
Fördelning kvinnor och män i kommunala bolag och stiftelser 2016

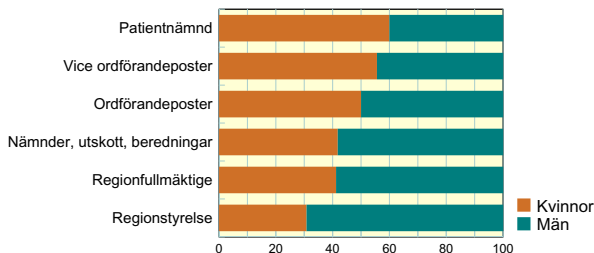
Fördelning kvinnor och män i kommunala ordförandeposter 2016

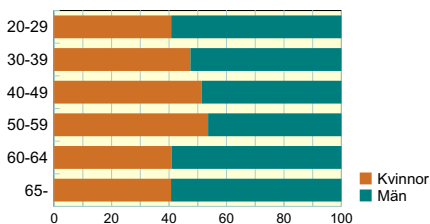
Fördelning kvinnor och män bland kommunchefer och förvaltningschefer 2016

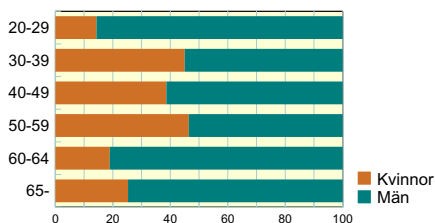
Fördelning kvinnor och män i landstingets fullmäktige, styrelse, nämnder, utskott och beredningar 2016

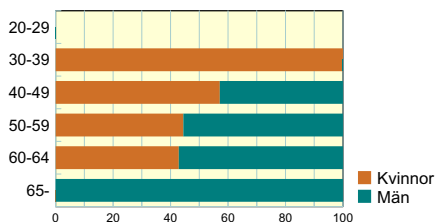
Åldersfördelning i kommunfullmäktige, kommunstyrelse, nämnder och utskott i kommun och landsting (ordinarie ledamöter) 2016

Åldersfördelning i kommunala bolag och stiftelser, (ordinarie ledamöter) 2016

Åldersfördelning för kommun- och förvaltningschefer 2016

Utbildning

Foto: Johan Gunseus/Synk

Årtal att uppmärksamma

- 1842 Obligatorisk folkskola införs för kvinnor och män.
- 1859 Kvinnor får rätt att inneha vissa lärartjänster.
- 1870 Kvinnor får rätt att ta studenten som privatister.
- 1873 Kvinnor får rätt att ta akademisk examen med några få undantag (jur lic och teologi).
- 1918 Kvinnor får bli rektorer/lektorer vid allmänna läroverk.
- 1925 Kvinnor får, med vissa undantag, samma rätt som män till statliga tjänster.
- 1927 Statliga läroverk öppnas för flickor.
- 1969 Grundskolan får ny läroplan. Skolan bör verka för jämställdhet.
- 1970 Gymnasieskolan får ny läroplan. Skolan bör verka för jämställdhet.
- 1980 Äktamakeprövning av studiemedel avskaffas.
Grundskolan får ny läroplan. Skolan skall verka för jämställdhet.
- 2002 Lag om likabehandling av studenter i högskolan införs. Den slår fast att könsdiskriminering i högskolan är förbjudet och att högskolorna måste arbeta målinriktat.

Meritvärde, grundskolans årskurs 9, läsåret 2015/2016

Kommun	Genomsnittligt meritvärde			Skillnad flickor och pojkar i %
	Flickor	Pojkar	Samtliga	
Arjeplog	246,0	223,8	232,3	10
Arvidsjaur	220,9	208,2	214,1	6
Boden	241,7	205,7	224,2	18
Gällivare	252,6	215,2	232,7	17
Haparanda	237,6	199,4	219,6	19
Jokkmokk	251,5	185,6	224,1	36
Kalix	226,5	170,9	195,4	33
Kiruna	239,8	218,9	228,3	10
Luleå	243,3	212,4	226,0	15
Pajala	244,6	200,5	223,5	22
Piteå	243,7	210,3	226,7	16
Älvsbyn	218,2	198,1	209,0	10
Överkalix	252,4	188,8	223,5	34
Övertorneå	218,2	214,3	216,0	2
Länet	240,6	207,4	223,2	16
Riket	241,1	208,7	224,1	16

Av de elever som avslutade grundskolans årskurs 9 våren 2016 var flickornas genomsnittliga meritvärde 16 procent högre än pojkarnas. I Norrbottens län finns den största skillnaden mellan flickornas och pojkarnas meritvärden i Jokkmokk kommun, 36 procent. Minsta skillnaden, två procent, finns i Övertorneå kommun.

Meritvärdet utgörs av summan av betygsvärdena för de 16 eller 17* bästa betygen i elevens slutbetyg. A motsvarar 20 poäng. B motsvarar 17,5 poäng. C motsvarar 15 poäng. D motsvarar 12,5 poäng. E motsvarar 10 poäng. F, vilket är underkänt, motsvarar 0 poäng.

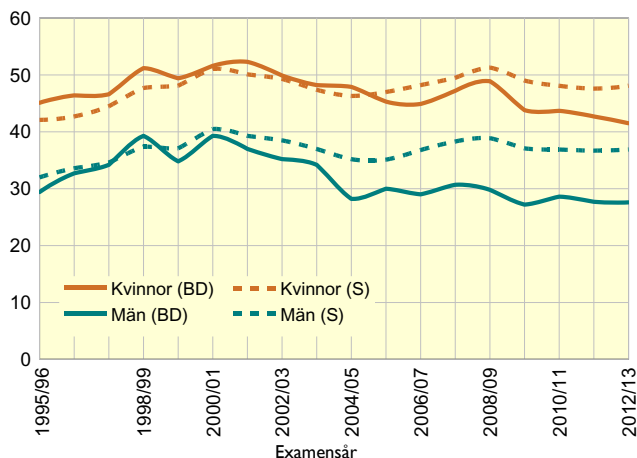
Det möjliga maxvärdet är 340 poäng.

*gäller för de elever som läst moderna språk

Examinerade från gymnasieskolan läsåret 2016. Norrbottens län

Program	Avgångselever			Andel med gymnasieexamen hörighet		Andel med grundläggande högskolebe-	
	Antal Tot	Andel Kv.	Andel Män	Kv.	Män	Kv.	Män
Yrkesprogram	931	36,2	63,8	94,4	92,9	44,8	19,7
Barn och fritid	49	65,3	34,7	..	..	56,3	52,9
Bygg och anläggning	146	15,8	84,2	..	..	30	22
El och energi	158	9,5	90,5	100	95,8	33,3	23,1
Fordon och transport	139	11,5	88,5	100	91	.	5
Handel och administration	51	..	..	..	..	..	.
Hantverk	28	100,0	0	..	..	42,9	.
Hotell och turism	20	70,0	30,0	..	..	57,1	.
Industri tekniska	95	20,0	80,0	..	..	..	..
Naturbruk	55	65,5	34,5	..	..	36,1	26,3
Restaurang och livsmedel	34	64,7	35,3	..	..	..	..
VVS och fastighet	40	..	..	..	..	..	..
Vård och omsorg	97	83,5	16,5	..	..	77,8	68,8
Riksrekryterande utbildningar	19	..	..	..	..	.	..
Högskoleförberedande program	1 108	56,4	43,6	96,2	91,9	96,2	91,9
Ekonomi	195	64,1	35,9	94,4	92,9	94,4	92,9
Estetiska	145	71,0	29,0	..	..	95,1	97,6
Humanistiska	21	..	..	..	..	..	..
Naturvetenskap	251	56,6	43,4	..	..	96,5	96,3
Samhällsvetenskap	261	72,0	28,0	96,8	82,2	96,8	82,2
Teknik	235	20,4	79,6	100	92,0	100	92,0
Gymnasieskolan totalt	2 039	47,2	52,8	95,5	92,5	78,2	52,1
Huvudman							
Kommun	899	47,4	52,6	96,0	92,8	80,2	52,1
Landsting	31	62,0	38,0	..	..	35,5	26,3
Enskild	32	34,0	66,0	84,4	87,1	62,5	59,7
.. = färren än fem personer							

Påbörjat högskola/universitet inom 3 år efter gymnasieexamen (%)

Det är genomgående fler kvinnor än män som fortsätter med högre studier inom tre år efter gymnasieexamen. Andelen kvinnor i Norrbottens län som påbörjar högre studier ligger något under rikets nivå. Andel av männen i länet som påbörjar högskoleutbildning är betydligt lägre än riksgenomsnittet.

Av flickorna som examinerades från gymnasiet i Norrbottens län läsåret 2012/13 studerade 41,5 procent på högskola inom tre år, av pojkarna 27,6 procent. Genomsnittet för riket är 48 procent av flickorna och 37 procent av pojkarna.

Befolkningens utbildning

Befolkningens utbildningsnivå stiger kontinuerligt. Gymnasieutbildning är inte längre ett privilegium för en minoritet utan snarare normen, i synnerhet bland de yngre. Även eftergymnasial utbildning har successivt blivit allt vanligare.

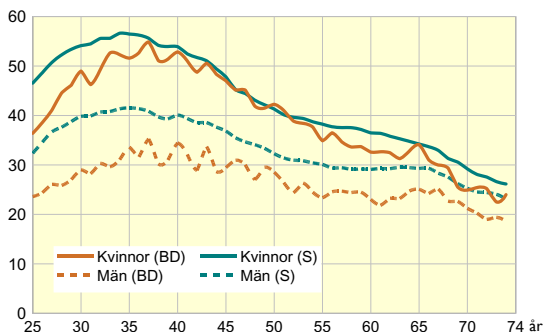
Kvinnorna har högre utbildningsnivå än männen. I åldersgruppen 25-64 år har 47,6 procent av kvinnorna respektive 36,7 procent av männen någon form av eftergymnasial utbildning. I Norrbottens län har 43,2 procent av kvinnorna och 28,7 procent av männen en eftergymnasial utbildning. Männen behåller dock ett försprång när det gäller forskarutbildning.

Utbildningens inriktning - en fråga om genus

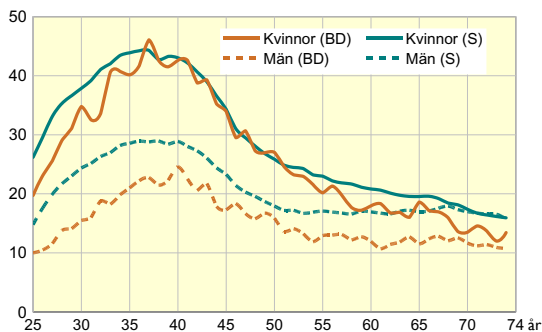
Utbildningsnivån i är i hög grad relaterad till föräldrarnas utbildningsbakgrund och kön. Utbildningens inriktning är i hög grad en könsfråga. Kvinnor och män är utbildade för skilda områden inom arbetsmarknaden. De yngre väljer fortfarande könsbundet trots politiska strävanden mot en jämnare könsfördelning på de utbildningar där något av könen varit starkt underrepresenterat. Bland kvinnorna har det blivit något vanligare med teknisk/naturvetenskaplig utbildning i samband med den stora utbyggnaden av utbildningar inom denna sektor under 1980- och 1990-talet. Bland männen har det blivit ännu vanligare med en teknisk/naturvetenskaplig utbildning och ännu ovanligare med en pedagogisk utbildning eller en vårdutbildning.

För vissa högre utbildningar t ex läkare, tandläkare, ekonomer, jurister m fl har könsfördelningen blivit allt jämnare i yngre generationer. År 2015/2016 examinerades fler kvinnor än män inom områdena medicin/odontologi och juridik/samhällsvetenskap. Bland civilingenjörer märks en ökad andel kvinnor bland de yngre.

Andel av befolkningen med eftergymnasial utbildning 2016

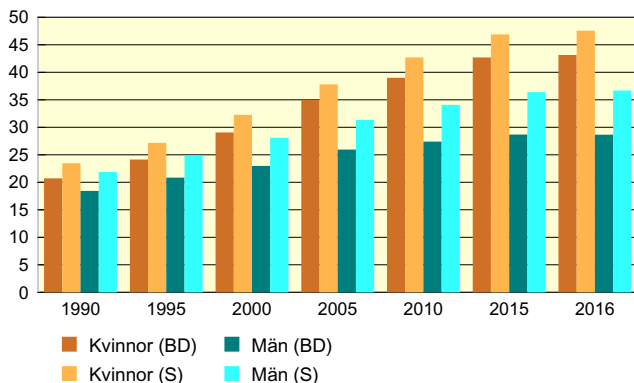

Andel av befolkningen med lägst 3 års eftergymnasial utbildning inklusive forskarutbildning 2016

Det är vanligare bland kvinnor än bland män med någon form av eftergymnasial utbildning.

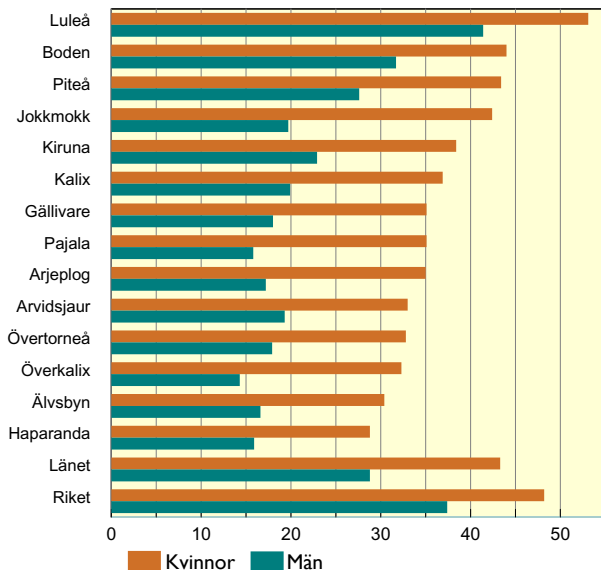
Befolkningen 25-64 år med eftergymnasial utbildning 1990-2016

Befolkningens utbildningsnivå stiger kontinuerligt. Andelen av befolkningen i åldersgruppen 25-64 år med någon form av eftergymnasial utbildning ökar bland kvinnor och män i både länet och riket.

År 1990 hade 21 procent av kvinnorna och 18 procent av männen i länet av åldersgruppen någon form av eftergymnasial utbildning. Motsvarande jämförelsetal för hela riket var 24 procent för kvinnorna och 22 procent för männen. År 2016 har 43,2 procent av kvinnorna och 28,7 procent av männen i länet eftergymnasial utbildning. I hela riket har 47,6 procent av kvinnorna och 36,7 procent av männen eftergymnasial utbildning.

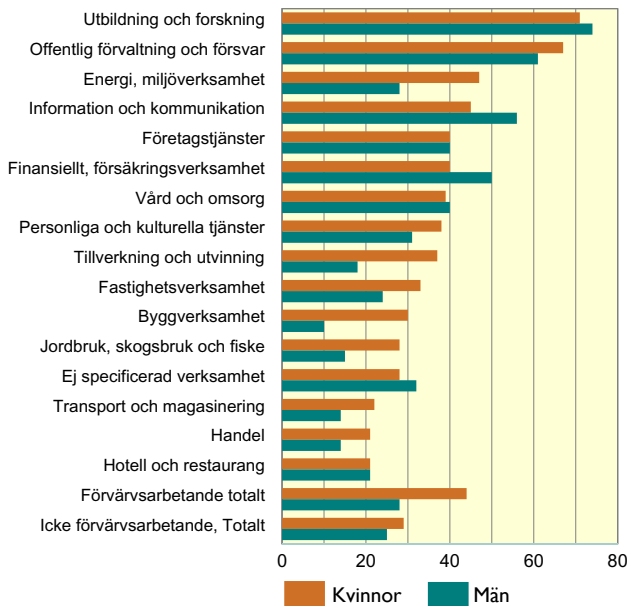
Andel kvinnor och män 25-64 år med någon form av eftergymnasial utbildning 2016

Fler kvinnor än män har eftergymnasial utbildning. Förhållandet gäller i länets samtliga kommuner och i riket.

I Norrbottens län har 43,2 procent av kvinnorna i åldern 25-64 år eftergymnasial utbildning och 28,7 procent av männen. Högst andel eftergymnasialt utbildade finns i kommunerna Luleå och Boden.

Andel kvinnor och män 20-64 år med eftergymnasial utbildning per bransch 2015. Norrbottens län

Eftergymnasial utbildning bland de anställda förekommer framför allt inom branscher som utbildning och forskning, offentlig förvaltning, energi- och miljöverksamhet samt information och kommunikation.

Kursdeltagare i kommunal vuxenutbildning efter utbildningsnivå och kurs 2015

Utbildningsnivå Kurs	Norrbottens län			Riket		
	Totalt antal	Procent Kv	M	Totalt antal	Procent Kv	M
Grundläggande utbildning						
Svenska som andraspråk	341	55	45	41 954	62	38
Engelska	257	64	36	19 259	65	35
Matematik	128	62	38	11 472	63	37
Orienteringskurs	62	61	39	11 491	64	36
Samhällskunskap	35	66	34	4 525	63	37
Svenska	18	50	50	1 324	52	48
Övriga kurser	8	38	63	1 054	62	38
Summa	849	59	41	91 079	63	37
Gymnasial utbildning						
Orienteringskurs	790	64	36	32 168	63	37
Hälsopedagogik	509	87	13	17 702	83	17
Psykiatri I	484	86	14	14 165	84	16
Medicin I	479	85	15	16 299	83	17
Specialpedagogik I	463	86	14	15 651	85	15
Matematik 2b	461	62	38	16 759	59	41
Vård- och omsorgsarbete I	446	85	15	16 046	82	18
Psykologi I	417	80	20	16 153	76	24
Etik och människans livsvillkor	415	88	12	15 563	83	17
Engelska 6	383	65	35	20 134	62	38
Vård- och omsorgsarbete 2	367	89	11	13 756	84	16
Samhällskunskap 1b	295	56	44	11 908	59	41
Svenska 2	289	54	46	10 723	54	46
Engelska 5	271	61	39	14 537	61	39
Information och kommunikation I	253	73	27	5 468	73	27
Vård och omsorg vid demenssjukdom	226	90	10	6 873	86	14
Övriga kurser	8 879	55	45	422 516	58	42
Summa	15 427	64	36	666 421	63	37

Arbete

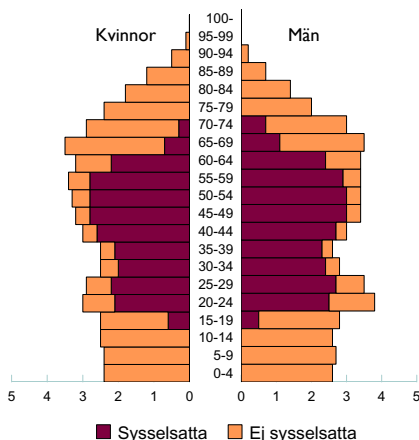

Foto: Patrick Degerman/Synk

Årtal att uppmärksamma

- 1846 Änkor, fränskilda eller ogifta kvinnor får tillåtelse att arbeta inom hantverk och viss handel.
- 1859 Kvinnor får rätt att inneha vissa lärartjänster.
- 1925 Kvinnor får, med vissa undantag, samma rätt som män till statliga tjänster.
- 1958 Kvinnor får rätt att bli präster.
- 1976 Förordning om jämställdhet inom statlig sektor.
- 1980 Lag mot könsdiskriminering i arbetslivet införs. Jämställdhetsavtal för kommuner och landsting.
- 1983 Nytt jämställdhetsavtal mellan SAF och LO-PTK. Alla yrken öppna för kvinnor, även inom försvaret.
- 1984 Jämställdhetsavtal inom statliga sektorn.
- 2001 Jämställdhetslagen skärps med bl.a. krav på lönekartläggningar och handlingsplan för jämställda löner.
- 2008 En ny diskrimineringslag antas.
- 2009 JämO upphör och istället införs DO, Diskrimineringsombudsmannen.
- 2010 Värnpliktsutbildningen ersätts av frivillig militär grundutbildning för kvinnor och män.

Andel förvärvsarbetande av befolkningen 2015 (%)

Ökande försörjningsbörda

Lång studietid, hög arbetslöshet samt tidig förtidspensionering är saker som påverkar andelen förvärvsarbetande. I Norrbottens län förvärvsarbetade 46,7 procent av totalbefolkningen år 2015. Genomsnittet för riket är 48,1 procent.

I Sverige kommer de som är 65 år och äldre att utgöra en fjärdedel av landets befolkning ett par år in på 2030-talet. Idag är andelen 19,8 procent. Samtidigt blir andelen i de arbetsföra åldrarna något färre och likaså andelen barn. Försörjningsbördan kommer därmed att öka.

För länen i Sverige kommer utvecklingen i den riktningen gå olika snabbt beroende på flyttningsunderskottens storlek, åldrar på de utflyttade samt arbetsmarknadens utveckling.

Förvärvsarbetande per åldersgrupp 2015 (förvärvsfrekvens)

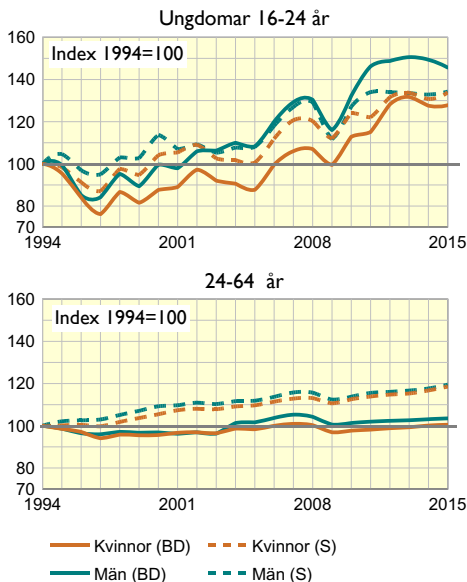
Kvinnor

Kommun/ region	Ålder 20-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-64 år	Totalt 20-64
Arjeplog	68,9	83,3	91,1	87,7	77,3	82,5
Arvidsjaur	75,3	83,0	89,2	86,8	74,8	82,2
Boden	70,3	78,1	85,7	84,9	76,4	80,0
Gällivare	83,3	85,0	89,2	90,2	77,7	84,9
Haparanda	65,8	70,0	77,6	78,5	64,0	71,3
Jokkmokk	69,8	77,0	85,6	89,2	82,2	82,2
Kalix	71,0	76,7	85,1	85,7	72,8	79,2
Kiruna	82,2	83,3	90,6	90,5	82,0	86,1
Luleå	62,3	76,7	87,2	87,1	76,8	79,5
Pajala	81,6	71,6	85,5	87,6	75,8	80,0
Piteå	68,3	78,1	86,6	85,7	73,2	79,4
Älvsbyn	76,6	73,5	84,1	82,9	71,9	77,8
Övertorneå	72,5	83,2	80,0	85,1	77,4	80,5
Länet	69,2	78,3	86,6	86,6	75,6	80,3
Riket	60,9	73,8	83,1	84,2	73,8	76,8

Män

Kommun/ region	Ålder 20-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-64 år	Totalt 20-64
Arjeplog	82,4	83,5	90,8	87,9	77,3	84,1
Arvidsjaur	77,3	85,2	90,1	89,7	78,4	84,5
Boden	71,7	79,5	87,5	87,6	75,8	81,0
Gällivare	82,1	90,4	89,3	89,8	79,7	86,5
Haparanda	62,8	63,3	63,2	68,6	57,4	62,9
Jokkmokk	72,4	84,0	87,2	89,7	78,9	83,0
Kalix	73,2	80,3	86,5	87,9	75,4	81,3
Kiruna	79,3	89,0	91,7	92,9	81,2	87,6
Luleå	52,5	77,8	89,2	89,4	80,5	79,3
Pajala	71,6	84,6	91,1	83,7	71,6	79,8
Piteå	68,1	82,4	90,4	89,5	79,7	83,5
Älvsbyn	70,5	82,8	87,0	86,0	74,1	80,9
Övertorneå	75,0	86,1	84,8	87,9	72,9	81,0
Länet	65,0	81,3	88,1	88,3	77,5	81,3
Riket	60,6	77,4	85,6	85,5	76,6	79,0

Förvärvsarbetande åren 1994-2015

Antalet arbetstillfällen ökade med 19 procent för män i åldern 25-64 år under perioden 1994-2015. För kvinnorna har ökningen varit 18 procent. I Norrbottens län har antalet arbetstillfällen ökat med 3,5 procent för männen och ökat med endast 0,5 procent för kvinnorna under samma tidsperiod.

När det gäller ungdomar i åldersgruppen 16-24 år har ökningen på riksnivå varit 33,7 procent för kvinnorna och 34 procent för männen. I länet har arbetstillfällena för de unga kvinnorna ökat med 28 procent och med 45 procent för de unga männen.

(se läsanvisningar sid. 87: Index)

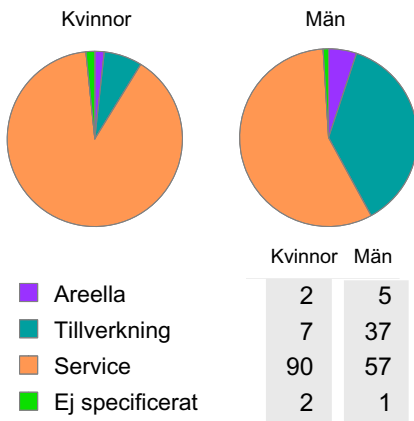
De yngsta och de äldsta arbetar deltid

Ungefär en femtedel av alla ungdomar i åldern 16-19 år arbetar. Det är mycket vanligt att dessa ungdomar arbetar deltid och av samtliga åldersgrupper har de den högsta andelen deltidsanställda och det gäller båda könen. Till viss del förklaras det av att cirka hälften av de ungdomar som arbetar samtidigt studerar. En annan förklaring är att de yngsta på arbetsmarknaden ofta har tillfälliga arbeten som inte är heltidsarbeten.

Deltidsarbete är också mycket vanligt i åldern 60-65 år. Bland kvinnorna arbetar två tredjedelar och bland männen en tredjedel av de anställda i denna åldersgrupp deltid. En stor grupp av de personer som inte arbetar heltid av denna åldersgrupp är personer som även har någon form av pension på deltid.

Andel deltidsarbetande i åldern 25-34 år är 28 procent för kvinnorna och 12 procent för männen. Motsvarande fördelning i åldersgruppen 35-44 år är 28 och 7 procent.

Sysselsatta per branschgrupp 2015 (%)

Förändring av arbetstillfällen 1994-2015

Kommun/ region	Kvinnor		Förändring 1994-2015 %	Män		Förändring 1994-2015 %
	Förvärsarbetande 1994	2015		Förvärsarbetande 1994	2015	
Arjeplog	692	699	1,0	821	925	12,7
Arvidsjaur	1 462	1 483	1,4	1 527	1 586	3,9
Boden	7 030	5 299	-24,6	6 159	6 063	-1,6
Gällivare	4 644	4 465	-3,9	4 847	5 647	16,5
Haparanda	1 671	1 818	8,8	1 613	1 727	7,1
Jokkmokk	1 353	1 183	-12,6	1 340	1 236	-7,8
Kalix	3 664	3 356	-8,4	3 546	3 675	3,6
Kiruna	5 284	5 953	12,7	6 571	7 628	16,1
Luleå	15 516	20 187	30,1	19 579	23 051	17,7
Pajala	1 265	1 177	-7,0	1 287	1 327	3,1
Piteå	7 814	8 812	12,8	7 657	9 559	24,8
Älvsbyn	1 718	1 708	-0,6	1 633	1 702	4,2
Överkalix	792	715	-9,7	887	828	-6,7
Övertorneå	925	881	-4,8	958	965	0,7
Länet	53 830	57 736	7,3	58 425	65 919	12,8
Riket	1 828 696	2 270 560	24,2	1 956 956	2 454 785	25,4

Tabellen avser sysselsatt dagbefolkning, dvs de som har sin arbetsplats i kommunen oavsett bostadskommun. I länet har andelen förvärsarbetande kvinnor ökat med 7,3 procent jämfört med 1994. Antalet förvärsarbetande män har ökat med 12,8 procent. I riket har sysselsättningen ökat bland både kvinnor och män med cirka 25 procent.

Stora skillnader kan ses bland kommunerna i Norrbottens län. I åtta av länets fjorton kommuner har andelen arbetstillfällen sjunkit när det gäller kvinnor. Andelen arbetstillfällen för män har tvärtom ökat i alla kommuner utom tre.

Arbetspendling över kommungräns 2015

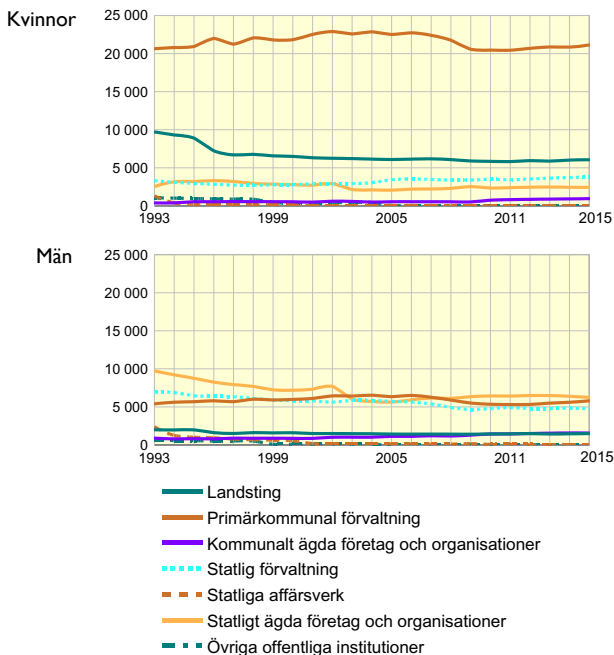
Kommun	Inpendlare		Utpendlare		Nettopendling	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Arjeplog	96	261	58	133	38	128
Arvidsjaur	168	294	123	396	45	-102
Boden	769	1 254	1 902	2 441	-1 133	-1 187
Gällivare	314	813	255	348	59	465
Haparanda	158	226	205	405	-47	-179
Jokkmokk	117	150	134	293	-17	-143
Kalix	301	439	420	858	-119	-419
Kiruna	455	1 096	204	246	251	850
Luleå	3 503	5 388	1 598	2 457	1 905	2 931
Pajala	73	152	147	351	-74	-199
Piteå	559	1 078	1 444	2 423	-885	-1 345
Älvsbyn	212	338	251	716	-39	-378
Övertorneå	65	118	65	146	0	-28
Övertorneå	92	127	117	292	-25	-165

Arbetspendling till/från länet mot övriga län i riket 2015

(ingår i kommunsiffrorna ovan)

Län	Inpendlare		Antal utpendlare		Nettopendling	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Västerbotten	486	1 013	373	697	158	326
Stockholm	261	506	491	845	-311	-520
Västra Götaland	110	165	104	211	-36	-46
Västernorrland	78	171	42	117	1	81
Skåne	71	138	62	100	1	-6
Uppsala	57	107	45	62	27	38
Jämtland	49	108	26	41	5	54
Östergötland	35	80	23	65	15	19
Övriga	183	490	195	377	-22	159
Totalt	1 330	2 778	1 361	2 515	-31	263

Förvärvsarbetande i offentlig sektor, Norrbottens län

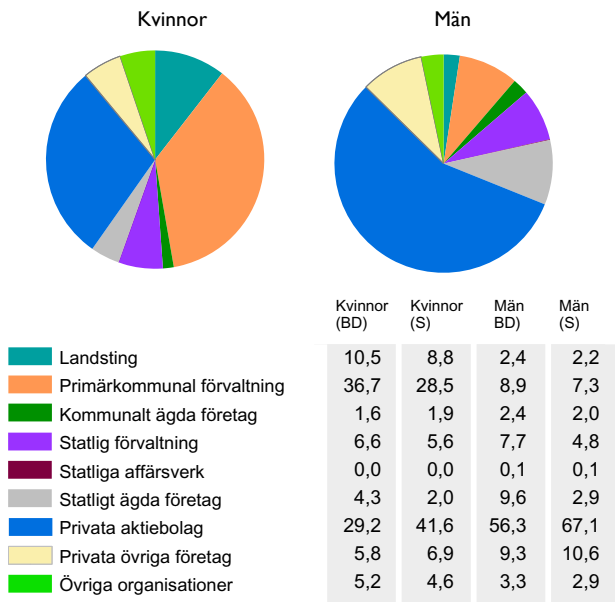

I Norrbottens län sysselsätts 60 procent av de förvärvsarbetande kvinnorna och 31 procent av de förvärvsarbetande männen i offentlig sektor (inkl. offentligt ägda företag och organisationer). Detta kan jämföras med riksgenomsnittets 47 respektive 19 procent. Mellan åren 1993 och 2016 har antalet sysselsatta inom offentlig sektor i länet minskat med 4 600 kvinnor och 8 100 män.

Sysselsatta inom kommuner och landsting,
deltid respektive heltid, 2016

Kommun/ region	Kvinnor		Andel deltids- anställda	Män		Andel deltids- anställda
	Deltid	Heltid		Deltid	Heltid	
Kommunalt anställda						
Arjeplog	156	148	51,3	37	82	31,1
Arvidsjaur	300	417	41,8	76	149	33,8
Boden	846	1 116	43,1	217	424	33,9
Gällivare	421	1 033	29,0	119	296	28,7
Haparanda	315	487	39,3	69	168	29,1
Jokkmokk	195	268	42,1	42	89	32,1
Kalix	479	909	34,5	70	285	19,7
Kiruna	482	1 371	26,0	123	289	29,9
Luleå	2 028	3 532	36,5	385	1 212	24,1
Pajala	309	351	46,8	81	131	38,2
Piteå	1 566	1 818	46,3	251	638	28,2
Älvsbyn	476	403	54,2	79	102	43,6
Överkalix	190	157	54,8	47	70	40,2
Övertorneå	219	213	50,7	54	92	37,0
Länet	7 982	12 223	39,5	1 650	4 027	29,1
Riket	297 137	339 367	46,7	59 283	127 848	31,7
Landstingsanställda						
Landstinget						
Norrbotten	2 016	3 762	34,9	292	1 193	19,7
Alla landsting	76 018	110 790	40,7	10 833	41 373	20,8

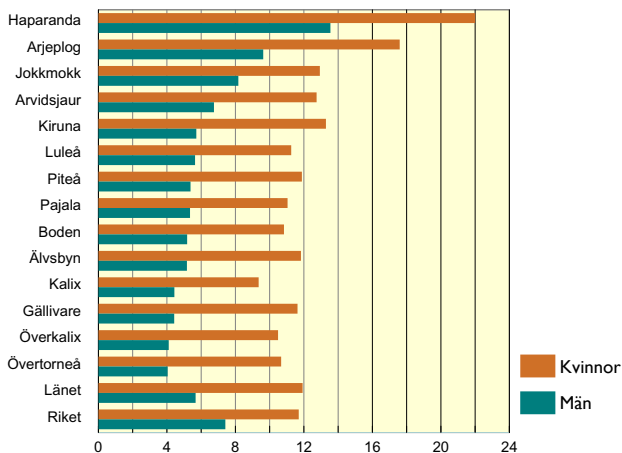
Förvärvsarbetande per sektor 2015

Av de förvärvsarbetande i Norrbottens län sysselsätts 40 procent av kvinnorna och 69 procent av männen inom privat sektor. Genomsnittet för riket är 53 respektive 81 procent.

Majoriteten av de sysselsatta inom privat sektor är anställda i privata aktiebolag.

Andel av samtliga förvärvsarbetande som sysselsätts inom turismberoende branscher 2015

Tolv procent av samtliga förvärvsarbetande kvinnor i länet och cirka sex procent av samtliga förvärvsarbetande män är sysselsatta i turismberoende branscher.

De turismberoende branscherna sysselsätter tillsammans många fler kvinnor än män. År 2015 är 22 procent av de förvärvsarbetande kvinnorna och 14 procent av förvärvsarbetande männen i Haparanda kommun sysselsatta inom turismberoende branscher.

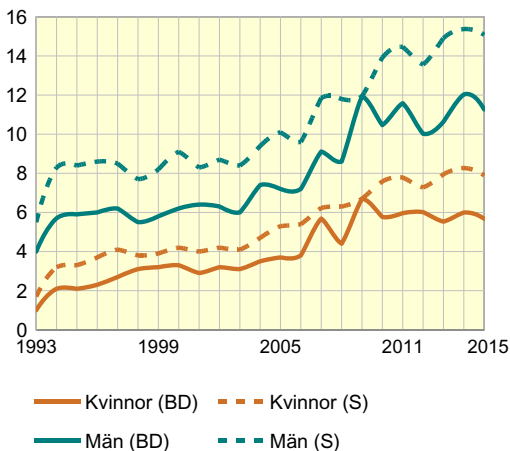
I turismberoende branscher ingår detaljhandel, djurparker och naturreservat, hotell och restaurang, museum och kulturminnen, nöjesparker, skidanläggningar, etc.

Inom en av de branscher som ingår, skidanläggningar, sysselsätts fler män än kvinnor.

Förvärvsarbetande kvinnor och män 2015 i Norrbottens län

Näringsgren	Norrbottens län		Länet %		Riket %	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Jordbruk, skogsbruk jakt, fiske	1 003	3 375	1,7	5,1	1,1	3,1
Tillverkning och utvinning	2 892	12 854	5,0	19,5	5,9	17,4
Energiförsörjning, miljöverksamhet	320	1 362	0,6	2,1	0,5	1,5
Byggverksamhet	866	10 129	1,5	15,4	1,3	12,4
Handel	5 289	5 876	9,2	8,9	11,4	12,8
Transport och magasinering	1 085	5 041	1,9	7,6	2,1	7,2
Hotell- och restaurangverksamhet	2 512	1 684	4,4	2,6	3,8	3,2
Information och kommunikation	913	1 762	1,6	2,7	2,3	5,1
Finans- och försäkringsverksamhet	884	592	1,5	0,9	2,1	1,8
Fastighetsverksamhet	686	1 216	1,2	1,8	1,3	1,9
Företagstjänster	4 948	7 057	8,6	10,7	10,6	12,8
Offentlig förvaltning och försvar	4 825	5 081	8,4	7,7	6,8	4,7
Utbildning	9 230	3 059	16,0	4,6	16,3	5,3
Vård och omsorg sociala tjänster	18 613	4 251	32,2	6,4	27,9	6,2
Kulturella och personliga tjänster	2 732	1 928	4,7	2,9	5,3	3,6
Näringsgren okänd	938	652	1,6	1,0	1,4	0,9
Samtliga näringsgrenar	57 736	65 919	100	100	100	100

Nya företag per tusen invånare 16-64 år

Vart tredje nytt företag leds av en kvinna

År 1993 startades 1 företag per 1000 kvinnor och 4 företag per 1000 män i åldern 16-64 år i Norrbottens län. År 2015 startades 6 nya företag per 1000 kvinnor och 11 nya företag per 1000 män i länet.

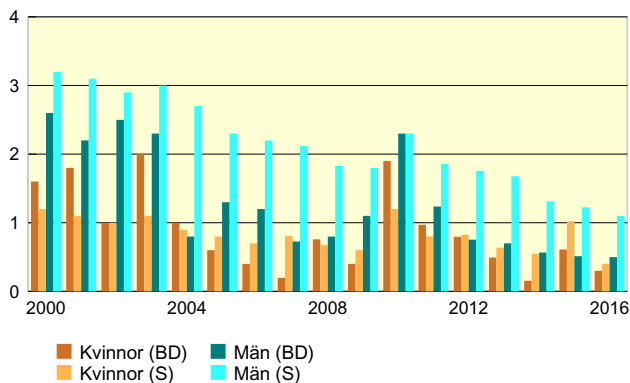
Andelen av nystartade företag år 2015 som leds av kvinnor är 31 procent vilket placerar länet på sjätte plats i landet. I genomsnitt för hela riket leds verksamheten i de nystartade företagen till 34 procent av kvinnor.

Nystartade företag 2015 procentuellt fördelade på kön

Län	Antal nya företag	Ledning (%)		Nya företag per 1000*	
		Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Stockholm	22 088	35	65	10,9	19,9
Uppsala	2 547	35	65	8,0	14,9
Södermanland	1 719	34	66	7,2	13,3
Östergötland	2 407	30	70	5,5	11,9
Jönköping	1 875	29	71	5,3	12,4
Kronoberg	1 041	30	70	5,6	12,3
Kalmar	1 211	32	68	5,7	11,5
Gotland	410	38	62	9,2	14,7
Blekinge	797	32	68	5,8	11,3
Skåne	9 623	35	65	8,4	15,5
Halland	2 146	33	67	7,6	15,2
Västra Götaland	11 317	33	67	7,4	14,5
Värmland	1 457	34	66	6,1	11,3
Örebro	1 696	34	66	6,6	12,5
Västmanland	1 569	33	67	6,7	12,9
Dalarna	1 576	34	66	6,7	12,2
Gävleborg	1 500	33	67	6,1	11,7
Västernorrland	1 384	30	70	5,9	13,0
Jämtland	993	32	68	8,5	17,4
Västerbotten	1 471	30	70	5,5	12,3
Norrbottn	1 308	31	69	5,7	11,3
Riket	70 135	34	66	7,9	15,1

*) invånare 16-64 år

Antal konkurser per 1 000 enskilda firmor

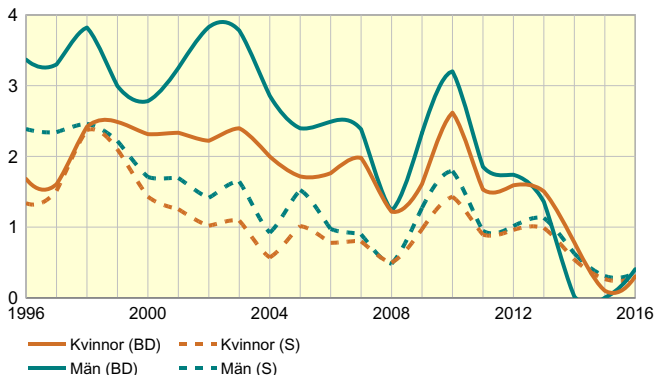

Kvinnors företag har färre konkurser

Under år 2016 var ägaren en man i 75 procent av konkurserna i enskilda firmor i Norrbottens län och 80 procent i hela landet. Jämfört med samtliga enskilda firmor i länet så gick 0,4 av 1 000 enskilda firmor ägda av män i konkurs år 2016. Motsvarande siffror för kvinnorna var 0,3 enskild firma i konkurs per 1 000.

I hela landet så gick 1,1 av 1 000 enskilda firmor ägda av män i konkurs under år 2016. Motsvarande antal för kvinnorna var 0,5 av 1 000 enskilda firmor.

Starta-eget-bidrag per 1 000 invånare 16-64 år, januari månad 1996-2016

I januari månad år 2016 fick 21 kvinnor och 31 män i Norrbottens län bidrag för start av näringsverksamhet (starta-eget-bidrag). Det innebär att 0,3 av 1 000 kvinnor i åldern 16-64 år i länet fick bidrag för att starta eget företag. Bland männen var förhållandet 0,4 av 1 000. Jämförande riksgenomsnitt för kvinnor var 1 av 1 000 och för män 1,1 av 1 000.

Starta-eget-bidraget eller Stöd till start av näringsverksamhet som det heter numera har över tid förändrats avseende utformning/innehåll och ekonomiskt belopp. Stödet handläggs av Arbetsförmedlingen och administreras av Försäkringskassan.

 Kvinnor och män med starta-eget-bidrag 2016

Kommun/ Region	Antal		Procent		Per 1 000 inv. 16-64 år	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Arjeplog	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvidsjaur	0	1	0,0	100,0	0,0	0,5
Boden	1	2	33,3	66,7	0,1	0,2
Gällivare	0	1	0,0	100,0	0,0	0,2
Haparanda	1	2	33,3	66,7	0,4	0,7
Jokkmokk	0	0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kalix	4	6	40,0	60,0	0,9	1,2
Kiruna	3	4	42,9	57,1	0,4	0,5
Luleå	6	8	42,9	57,1	0,3	0,3
Pajala	1	3	25,0	75,0	0,6	1,6
Piteå	2	1	66,7	33,3	0,2	0,1
Älvsbyn	1	2	33,3	66,7	0,4	0,8
Övertkalix	1	1	50,0	50,0	1,1	1,0
Övertorneå	1		100,0	0,0	0,8	0,0
Länet	21	31	40,4	59,6	0,3	0,4
Riket	828	1 075	43,5	56,5	0,3	0,4

Förvärvsarbetande företagare 2015. Största branscher för kvinnor och män i Norrbottens län

Kvinnor

Bransch	Företagare	Eget AB	Totalt
Jordbruk, skogsbruk och fiske	760	19	779
Personliga och kulturella tjänster m.m.	514	82	596
Företagstjänster	220	173	393
Handel	176	203	379
Enheter för vård och omsorg	78	89	167
Tillverknings- och utvinningsindustri	101	63	164
Hotell och restauranger	83	77	160
Utbildningsväsendet	49	27	76
Fastighetsbolag	24	22	46
Informations- och kommunikationsföretag	26	14	40
Byggindustri	17	23	40
Transportföretag	11	19	30
Företag inom energi och miljö	0	4	4
Kreditinstitut och försäkringsbolag	3		3
Civila myndigheter och försvaret	0	0	0
Övriga branscher	387	0	387
Totalt	2 449	815	3 264

Män

Bransch	Företagare	Eget AB	Totalt
Jordbruk, skogsbruk och fiske	2 149	173	2 322
Personliga och kulturella tjänster m.m.	225	67	292
Företagstjänster	472	545	1 017
Handel	309	506	815
Enheter för vård och omsorg	31	100	131
Tillverknings- och utvinningsindustri	259	362	621
Hotell och restauranger	130	113	243
Utbildningsväsendet	38	38	76
Fastighetsbolag	85	62	147
Informations- och kommunikationsföretag	106	145	251
Byggindustri	558	807	1 365
Transportföretag	180	315	495
Företag inom energi och miljö		13	13
Kreditinstitut och försäkringsbolag		26	26
Civila myndigheter och försvaret	0		0
Övriga branscher	313	0	313
Totalt	4 855	3 272	8 127

Inkomst

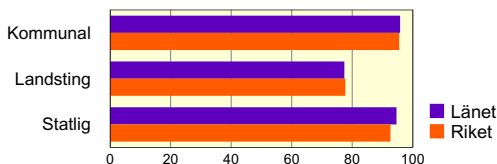

Foto: Olof Pettersson

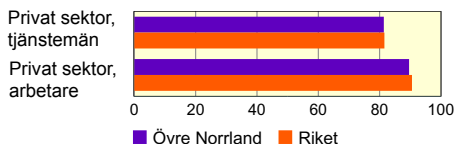
Årtal att uppmärksamma

- 1874 Gift kvinna får bestämma över sin egen inkomst.
- 1935 Lika folkpension för kvinnor och män.
- 1947 Lika lön för samma tjänst införs för statligt anställda.
- 1960 SAF och LO beslutar att inom en femårsperiod slopa de särskilda kvinnolönerna.
- 1971 Särbeskattning, dvs. individuell beskattning av arbetsinkomst, ersätter sambesattning.
- 1995 Lagstadgat krav att kartlägga löneskillnaderna mellan kvinnor och män på alla arbetsplatser.
- 2001 Jämställdhetslagen skärps med bl.a. krav på lönekartläggningar och handlingsplan för jämställda löner.

Kvinnors heltidslön i procent av mäns 2015, offentlig sektor

Kvinnors heltidslön i procent av mäns 2015, privat sektor

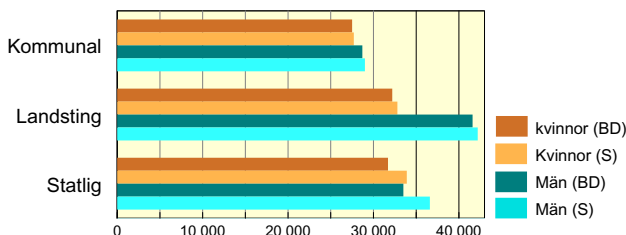

Kvinnans heltidslön 88 procent av mannens

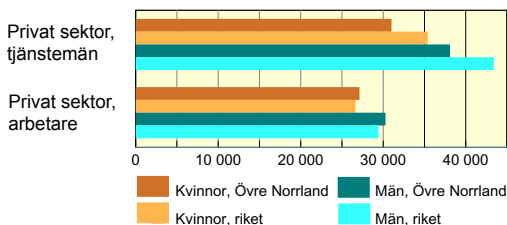
Mest jämställda är lönerna bland kommunalt anställda. En kommunalt anställd kvinnas heltidslön motsvarar 95,8 procent av en kommunalt anställd mans lön år 2015. Förhållandet gäller i både Norrbottens län och riket i genomsnitt. För de statligt anställda kvinnorna i länet är heltidslönen 94,6 procent av genomsnittslönen för män. För landstingsanställda kvinnor i länet är motsvarande andel 77,5 procent.

Bland de privat anställda i Övre Norrland motsvarar en kvinnlig arbetares heltidslön 90 procent av en mans heltidslön. Motsvarande för de privatanställda tjänstemännen i Övre Norrland är 81 procent.

Genomsnittlig månadslön 2015 efter sektor

Genomsnittlig månadslön 2015 privat sektor

Arbetsmarknaden kan delas upp i två huvudsektorer, offentlig och privat sektor. Drygt hälften av alla kvinnor på arbetsmarknaden arbetar inom offentlig sektor. En majoritet av männen, ca 80 procent, arbetar inom privat sektor. På hela arbetsmarknaden är antalet kvinnor och män ungefär lika många.

Löneskillnaderna är minst i låglönesektorer och störst i höglönesektorer. Kvinnor är koncentrerade till vissa lågavlönade yrken inom vård- och omsorgsarbete samt förskollärare inom offentlig sektor. I dessa yrkesgrupper är löneskillnaderna små mellan könen. Män arbetar i större utsträckning än kvinnor inom välbetalda yrken både inom offentlig och privat sektor.

Kvinnors och mäns arbetsinkomst

Kvinnor och män väljer olika utbildningar som leder till olika yrken. Även med samma utbildning eller yrke förvärvsarbetar kvinnor och män ofta inom olika sektorer. Kvinnor arbetar i högre grad inom den offentliga sektorn än män.

Arbetsinkomsten kan ses som ett mått på vad kvinnor och män får ut av sin arbetsinsats. Arbetsinkomsten påverkas inte bara av lönen utan också i hög grad av den arbetade tiden. Arbetstiden varierar mycket mellan kvinnor och män. Kvinnor arbetar t ex deltid i högre grad och mindre övertid än män vilket innebär att skillnaden i arbetsinkomst ofta är större än skillnaden i månadslön.

Andelen deltidsanställda är högst inom vård och omsorg. Av de anställda i den gruppen är 84 procent kvinnor. Dessa kvinnor arbetar också deltid i större utsträckning jämfört med kvinnor i allmänhet.

Deltidsarbete påverkar såväl inkomst som pension

Kvinnor arbetar deltid i högre utsträckning än män och går därmed miste om en del av förvärvsinkomsten.

Enligt SCBs senaste arbetskraftsundersökning så arbetade 3 802 000 personer heltid under år 2016. Heltidsarbetet ökade för både män och kvinnor. Majoriteten av de sysselsatta har en överenskommen arbetstid på 35 timmar eller mer, så kallad heltid. Antalet heltidsarbetande kvinnor ökade med 44 000, vilket innebär att i genomsnitt arbetade 1 605 000 kvinnor heltid, dvs 42 procent av samtliga heltidsarbetande är kvinnor.

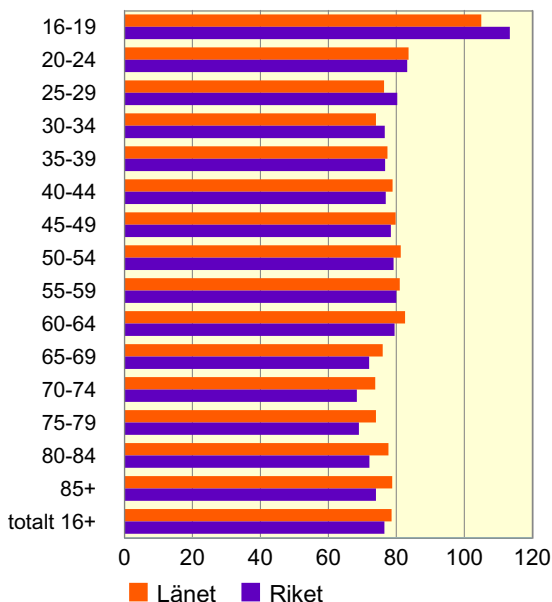
Oavsett om deltidsarbetet är frivilligt eller ofrivilligt kan det utöver att påverka ekonomin även påverka möjligheter till karriäravancemang och i förlängningen även leda till en låg pension, i kombination med kvinnors generellt sett lägre löner. Idag finns stora inkomstskillnader mellan könen bland pensionerade, till stor del för att kvinnor i högre grad än idag arbetade deltid förr.

Sammanräknad förvärvsinkomst 2015

Kommun/ region	Åldersgrupp 20-64 år			Åldersgrupp 65 år och äldre		
	Medelinkomst, kronor		Kvinnors inkomst i % av mäns	Medelinkomst, kronor		Kvinnors inkomst i % av mäns
	Kvinnor	Män		Kvinnor	Män	
Arjeplog	265 600	307 000	86,5	172 100	221 600	77,7
Arvidsjaur	259 000	319 400	81,1	175 500	228 500	76,8
Boden	265 300	319 500	83,0	196 200	255 200	76,9
Gällivare	298 800	391 300	76,4	187 300	247 700	75,6
Haparanda	244 400	263 800	92,6	167 700	208 500	80,4
Jokkmokk	253 200	312 600	81,0	182 200	225 800	80,7
Kalix	264 500	322 100	82,1	181 900	244 500	74,4
Kiruna	297 400	391 800	75,9	191 300	263 700	72,5
Luleå	275 800	332 500	82,9	201 000	279 800	71,8
Pajala	259 800	305 700	85,0	172 000	215 200	79,9
Piteå	263 300	345 300	76,3	186 300	274 000	68,0
Älvsbyn	244 500	316 900	77,2	171 200	237 500	72,1
Övertorneå	258 800	299 700	86,4	185 100	217 200	85,2
Övertorneå	252 000	272 300	92,5	172 900	217 500	79,5
Länet	271 500	336 500	80,7	188 800	255 700	73,8
Riket	268 300	340 000	78,9	194 400	282 000	68,9

Högsta medelinkomsten har kvinnorna i kommunerna Gällivare och Kiruna. Lägst medelinkomst har kvinnorna i Älvsbyn och Haparanda kommun. För männen återfinns de högsta medelinkomsterna i kommunerna Gällivare och Kiruna. Lägst medelinkomst bland männen har män i Haparanda kommun.

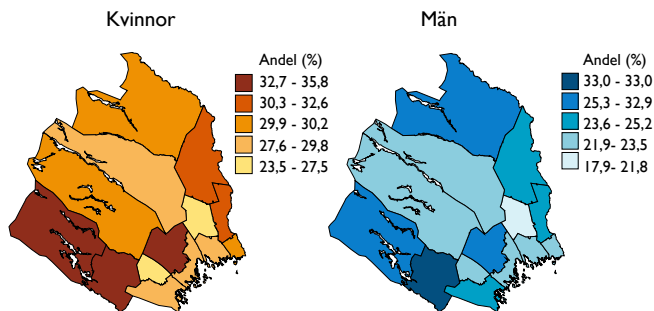
Kvinnors förvärvsinkomst i procent av männens redovisad per åldersgrupp 2015

Kvinnornas arbetsinkomster räknat i procent av männens är högre i Norrbottens län än i riket.

I åldrarna 45-64 år motsvarar en kvinnas förvärvsinkomster under år 2015, i genomsnitt cirka 81 procent av en mans förvärvsinkomst i Norrbottens län. Riksgenomsnittet är 79 procent.

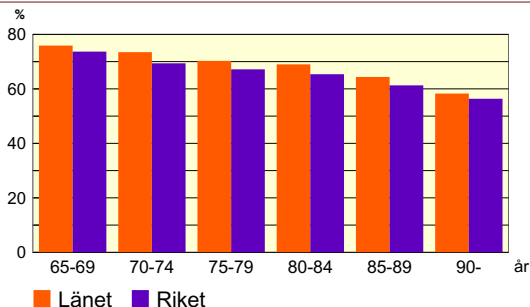
Pensionssparande 2015. Ålder 20-64 år.

Andel inkomsttagare med pensionssparande samt medelvärdet på pensionssparandet, 2015

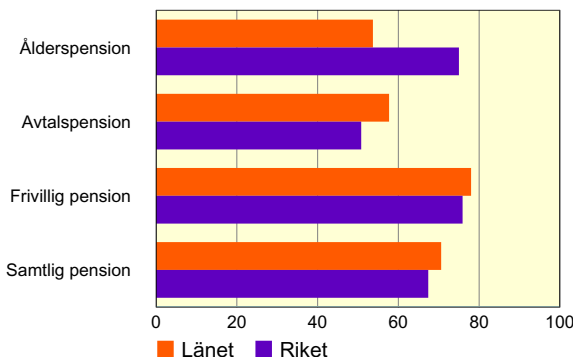
Kommun/ region	Andel (%) med pensionssparande		Medelvärde pensions- sparande, kronor	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Arjeplog	33,0	25,6	1 400	1 400
Arvidsjaur	35,8	33,0	1 500	1 500
Boden	32,7	25,4	1 300	1 500
Gällivare	27,6	22,4	1 300	1 400
Haparanda	30,1	22,2	4 100	8 400
Jokkmokk	30,1	22,0	1 300	1 400
Kalix	27,6	22,6	1 300	1 500
Kiruna	29,9	25,3	1 400	1 800
Luleå	28,3	22,5	1 300	1 500
Pajala	30,4	24,4	1 600	1 400
Piteå	28,0	23,6	1 300	1 300
Älvsbyn	24,4	21,9	1 200	1 300
Övertorneå	23,5	17,9	1 200	1 300
Övertorneå	30,3	23,8	2 900	2 400
Länet	29,0	23,6	1 500	1 700
Riket	26,4	22,1	1 400	1 700

Kvinnors pension per åldersgrupp i procent av männens 2015

Lägre löner samt förvärvsarbete på deltid ger senare i livet kvinnor lägre pensioner än män. Kvinnorna i Norrbotten har 3,2 procent högre pension än genomsnittet för kvinnorna i riket. Ålderspensionen ligger klart under riksgenomsnittet medan avtalspensionen är betydligt högre än för kvinnorna i riket.

Kvinnornas pensioner i procent av männens 2015

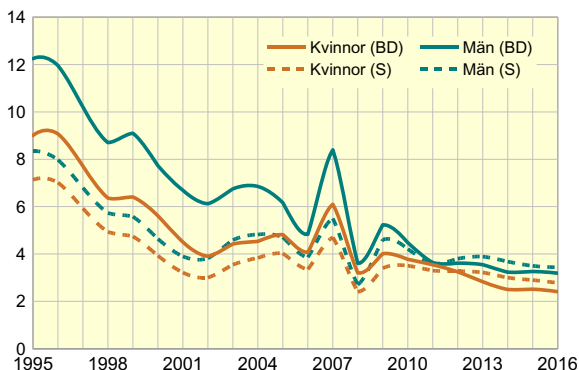
Personbilar vid årsskiftet 2016/2017 efter ägare

Kommun/ region	Person- bilar i trafik	därav ägda av			Procent efter ägande		
		kvinnor	män	företag	kv	m	ftg
Arjeplog	1 833	452	758	623	24,7	41,4	34,0
Arvidsjaur	3 782	992	1 743	1 047	26,2	46,1	27,7
Boden	15 937	4 324	8 572	3 041	27,1	53,8	19,1
Gällivare	11 131	3 193	6 059	1 879	28,7	54,4	16,9
Haparanda	5 508	1 633	2 951	924	29,6	53,6	16,8
Jokkmokk	3 020	811	1 354	855	26,9	44,8	28,3
Kalix	9 513	2 741	4 777	1 995	28,8	50,2	21,0
Kiruna	13 571	3 559	7 427	2 585	26,2	54,7	19,0
Luleå	39 336	10 840	20 896	7 600	27,6	53,1	19,3
Pajala	3 592	901	1 469	1 222	25,1	40,9	34,0
Piteå	24 636	6 964	13 168	4 504	28,3	53,5	18,3
Älvsbyn	4 923	1 311	2 539	1 073	26,6	51,6	21,8
Övertorneå	2 134	555	929	650	26,0	43,5	30,5
Övertorneå	2 702	628	1 246	828	23,2	46,1	30,6
Länet	141 620	38 904	73 890	28 826	27,5	52,2	20,4
Riket	4 768 060	1 312 966	2 434 474	1 020 620	27,5	51,1	21,4

Personbilar i trafik ägda av kvinnor.

Vid årsskiftet 2016/2017 var 27,5 procent av bilparken i riket ägda av kvinnor, samma andel gäller för Norrbottens län. I kommunerna Haparanda, Kalix och Gällivare är andelen högst med 29 procent. 52,2 procent av bilarna i länet ägs av män och resterande del, 20,4 är registrerade på företag.

Öppet arbetslösa, årsmedeltal 1995-2016 (%)

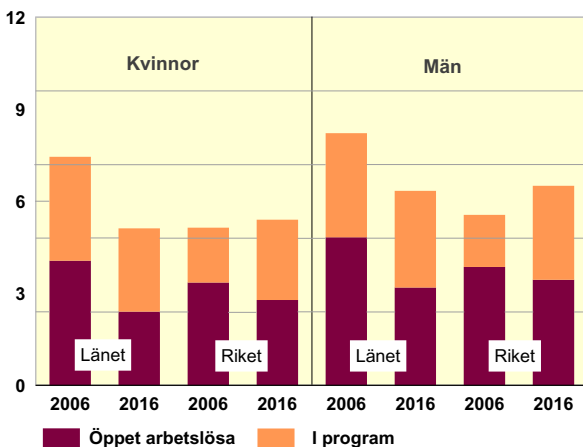

Arbetslösheten i Norrbottens län har alltid varit högre än riksgenomsnittet, ett förhållande som bröts 2012. Mellan åren 1995 och 2016 minskade arbetslösheten både bland kvinnor och bland män.

År 1995 var den öppna arbetslösheten i länet 9 procent bland kvinnorna och 12,3 procent bland männen. Jämförande tal för hela riket var 7,1 procent för kvinnor och 8,3 procent för män.

Den öppna arbetslösheten i länet var år 2016 2,4 procent bland kvinnorna och 3,2 procent bland männen. Jämförande tal för hela riket är 2,8 respektive 3,4 procent.

Öppet arbetslösa samt i arbetsmarknadsprogram (%)

I Norrbottens län år 2006 var 7,5 procent av kvinnorna och 8,2 procent av männen i åldern 16-64 år arbetslösa eller sysselsatta i arbetsmarknadsprogram. År 2016 är andelen 5,1 procent för kvinnorna och 6,3 procent för männen.

I hela riket år 2006 var 5,2 procent av kvinnorna och 5,6 procent av männen arbetslösa eller sysselsatta i arbetsmarknadsprogram. År 2016 har andelen ökat till 5,4 respektive 6,5 procent.

Vid en jämförelse av kommunerna i länet finner man stora skillnader. I Haparanda kommun är 12,7 procent av männen arbetslösa eller sysselsatta i arbetsmarknadsprogram och i Kiruna kommun bara 3,9 procent. Av kvinnorna är 7,2 procent i Haparanda öppet arbetslösa eller sysselsatta i arbetsmarknadsprogram och i Kiruna kommun 3,7 procent.

Öppet arbetslösa samt i arbetsmarknadsprogram 2006 och 2016

Kvinnor

Kommun/ region	Arbetslösa		I program		Arbetslösa samt i program	
	2006	2016	2006	2016	2006	2016
Arjeplog	3,3	1,7	1,7	2,2	5,0	3,9
Arvidsjaur	3,7	2,9	3,1	2,9	6,9	5,8
Boden	3,4	2,8	2,0	3,1	5,4	6,0
Gällivare	4,5	2,4	3,5	2,2	8,0	4,6
Haparanda	4,7	3,2	6,4	4,0	11,2	7,2
Jokkmokk	3,3	3,4	3,2	2,8	6,5	6,2
Kalix	5,0	2,4	4,8	2,8	9,8	5,3
Kiruna	4,5	2,2	3,8	1,5	8,2	3,7
Luleå	4,4	2,1	2,9	2,8	7,3	5,0
Pajala	4,3	3,6	4,8	2,2	9,2	5,8
Piteå	4,1	2,1	3,2	2,6	7,3	4,8
Älvsbyn	4,7	2,6	4,3	3,0	8,9	5,6
Överkalix	4,3	3,4	4,7	3,0	9,0	6,3
Övertorneå	3,8	2,7	5,9	3,9	9,7	6,7
Länet	4,2	2,4	3,4	2,7	7,6	5,1
Riket	3,4	2,8	1,8	2,6	5,2	5,4

Män

Kommun/ region	Arbetslösa		I program		Arbetslösa samt i program	
	2006	2016	2006	2016	2006	2016
Arjeplog	6,0	3,4	2,1	1,4	8,0	4,8
Arvidsjaur	6,1	4,3	2,8	3,7	8,9	8,0
Boden	4,1	3,9	2,0	4,6	6,1	8,5
Gällivare	3,9	2,7	3,0	2,4	6,9	5,1
Haparanda	6,6	6,5	5,1	6,2	11,7	12,7
Jokkmokk	5,0	4,1	3,6	2,9	8,6	7,0
Kalix	5,6	3,6	6,1	3,9	11,8	7,5
Kiruna	3,6	2,3	2,9	1,6	6,5	3,9
Luleå	5,2	2,6	3,2	2,9	8,4	5,5
Pajala	7,7	6,2	4,7	3,8	12,4	10,0
Piteå	4,5	2,6	2,9	2,7	7,4	5,3
Älvsbyn	5,7	3,2	3,6	3,2	9,3	6,4
Överkalix	6,0	5,9	6,0	3,1	12,0	9,0
Övertorneå	6,5	4,7	6,5	4,7	13,0	9,4
Länet	4,9	3,2	3,4	3,2	8,3	6,3
Riket	3,9	3,4	1,7	3,1	5,6	6,5

Hushåll med ekonomiskt bistånd 2010-2015, Norrbottens län

Hushållstyp	Antal 2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sammanboende/gifta						
utan barn	196	188	181	187	180	165
med barn	455	383	348	325	299	312
Ensamstående kvinnor						
utan barn	1 554	1 415	1 194	1 218	1 080	1 036
med barn	921	864	739	724	660	624
Ensamstående män						
utan barn	2 553	2 351	2 186	2 205	2 134	2 030
med barn	252	248	221	266	281	260
Totalt	6 016	5 449	4 869	4 925	4 634	4 427

Föräldraskap

Foto: Anders Alm/Synk

Årtal att uppmärksamma

- 1901 Kvinnor får rätt till ledighet i fyra veckor utan lön vid barnsbörd.
- 1938 Preventivmedel tillåts. Bidragsförskott införs.
- 1939 Förvärvsarbetande kvinnor får ej avskedas på grund av havandeskap, förlossning eller giftermål.
- 1947 Barnbidrag införs.
- 1950 Båda föräldrarna blir förmyndare för barnen.
- 1955 Lagstadgad betald ledighet för yrkesarbetande kvinnor vid barnsbörd, 3 månader.
- 1964 P-piller godkänns i Sverige.
- 1974 Föräldraförsäkring införs som ger föräldrarna rätt att dela ledigheten vid barns födelse. Tillfällig föräldrapenning införs.
- 1979 Rätt till sex timmars arbetsdag för småbarnsföräldrar utan inkomstkompensation.
- 1980 Föräldrapenning under 360 dagar. Fadern får rätt till föräldrapenning i 10 dagar i samband med barnets födelse.
- 1989 Föräldrapenning utökas till 450 dagar.
- 1990 Den tillfälliga föräldrapenningen förlängs till 120 dagar per barn och år.
- 1995 "Pappamånad" införs.
- 2002 Föräldrapenning utökas till 480 dagar. 60 av dessa reserveras för vardera föräldern och kan inte överlåtas.
- 2008 Jämställdhetsbonus i form av skatteavdrag införs vid uttag av föräldrapenning.
- 2012 Dubbeldagar inom föräldraförsäkringen införs, vilket ger föräldrar möjlighet att ta ut föräldrapenning samtidigt under 30 dagar innan barnet fyllt 1 år.

Män får också barn

Föräldrar som har gemensam vårdnad om barnet har rätt till hälften av totala antalet föräldrapenningdagar vardera. En förälder kan överlåta rätten till föräldrapenning till den andra föräldern med undantag av de 90 dagar var som tilldelas varje förälder fr o m 2016.

Föräldrapenning. Pappornas andel (%) av uttagna dagar 2007-2016

Kommun/ region	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Arjeplog	22	21	25	24	20	23	26	29	30	23
Arvidsjaur	16	20	23	24	25	23	21	20	18	21
Boden	20	22	23	23	24	25	24	25	26	26
Gällivare	21	21	22	23	21	24	25	23	26	27
Haparanda	16	17	16	14	16	21	20	20	21	22
Jokkmokk	20	21	18	22	22	22	19	19	18	23
Kalix	22	22	22	24	24	24	23	25	24	27
Kiruna	22	23	23	24	24	24	25	25	28	27
Luleå	22	24	24	25	26	27	28	28	30	31
Pajala	16	20	18	25	25	23	22	24	25	26
Piteå	21	21	23	24	24	28	26	27	27	28
Älvsbyn	23	21	22	24	21	24	21	22	27	27
Övertorneå	15	17	14	21	19	24	27	25	34	28
Övertorneå	20	18	21	19	21	20	25	26	27	30
Länet	21	22	22	24	24	25	25	26	27	28
Riket	21	22	22	23	24	24	25	25	26	27

Förälder erhåller föräldrapenning för tillsammans 480 dagar, vid flerbarnsbörd erhålls ersättning för ytterligare 180 dagar för varje barn utöver det första. Dagarna ska tas ut innan barnet fyllt 8 år eller avslutat första skolåret.

Tillfällig föräldrapenning för vård av barn.
Pappornas andel (%) av uttagna dagar 2007-2016

Kommun/ region	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Arjeplog	34	32	33	35	42	33	33	36	37	23
Arvidsjaur	29	34	28	30	30	31	30	26	31	30
Boden	35	35	33	32	34	34	36	35	35	38
Gällivare	33	34	33	32	32	30	37	36	39	37
Haparanda	28	30	28	32	30	26	30	34	35	35
Jokkmokk	27	32	26	27	23	25	31	34	34	31
Kalix	35	33	32	35	37	36	36	41	39	39
Kiruna	36	36	34	33	34	33	35	33	34	38
Luleå	34	35	36	36	36	37	38	38	39	37
Pajala	36	35	32	29	35	35	37	42	41	33
Piteå	39	37	35	38	37	37	38	37	40	41
Älvsbyn	36	37	38	41	41	32	36	34	41	37
Övertorneå	31	33	30	27	33	36	38	39	37	37
Övertorneå	33	32	29	31	25	29	39	46	47	41
Länet	35	35	38	35	35	35	37	37	38	37
Riket	36	36	34	36	36	36	37	38	38	38

Under år 2016 är männens andel av uttagna dagar i genomsnitt 37 procent i länet och 38 procent i riket.

Pappadagar och kontaktdagar ingår inte i de redovisade dagarna.

Tillfällig föräldrapenning kan betalas ut till förälder som behöver avstå från förvärvsarbete för att vårda barn under 12 år (i vissa fall 16 år) till följd av sjukdom eller smitta hos barnet eller barnets ordinarie vårdnadshavare.

Från år 1995 kan en förälder överlåta sin rätt till föräldrapenning för vård av sjukt barn till annan försäkrad som då i förälderns ställe måste avstå från förvärvsarbete för att kunna få någon ersättning.

Brott

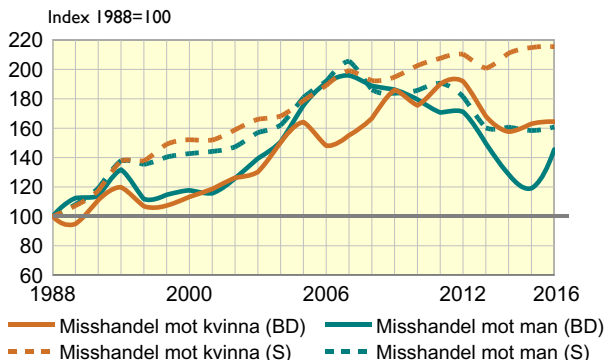

Foto: Erik Holmstedt/Synk.

Årtal att uppmärksamma

- 1864 Mannen förlorar rätten att aga sin hustru.
- 1979 Förbud mot barnaga.
- 1982 Förbud mot pornografiska föreställningar på offentlig plats.
- 1982 Misshandel på enskild plats faller under allmänt åtal.
- 1988 Lagen om besöksförbud införs.
- 1990 Våld mot kvinnor lyfts för första gången som en fristående jämställdhetsfråga i prop. 1990/91: 113 Olika på lika villkor.
- 1998 Lag med förbud mot könsstympning av kvinnor.
- 1998 Kvinnofridsreformen. Lagstiftningen gällande mäns våld mot kvinnor skärps och bestämmelsen om grov kvinnofridskränkning träder i kraft.
- 1998 Jämställdhetslagen skärps avseende sexuella trakasserier.
- 1999 Lag om förbud mot köp av sexuella tjänster.
- 2002 Lag mot människohandel för sexuella ändamål.
- 2004 Lagen mot människohandel utvidgas till att även omfatta all slags människohandel - även tvångsarbete och organhandel.
- 2005 Ny sexualbrottslagstiftning.
- 2006 Barn som bevittnat våld är brottsoffer och har rätt till stöd i socialtjänstlagen.
- 2010 Skärpningar i lagstiftningen rörande barnpornografibrott, 16 kapitlet i Brottsbalken
- 2011 Sverige undertecknar Europarådets konvention om förebyggande och bekämpande av våld mot kvinnor och våld i nära relationer.
- 2014 1 juli trädde lagstiftningen om stärkt skydd mot tvångsäkteskap och barnäkteskap i kraft.
- 2017 Nationell strategi att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

Polisanmälda misshandelsbrott 1988-2016

Antalet anmälda misshandelsbrott mot kvinnor år 1988 var 408 i Norrbottens län och 13 482 i hela riket. Anmälda misshandelsbrott mot män var samma år 587 i länet och 22 257 i riket. Dessa tal har i diagrammet fått indexvärdet 100. År 2016 har misshandel av kvinnor i länet index 164 och 215 i riket, dvs ökningen över tid är 64 respektive 115 procent. Misshandel av män har år 2016 index 145 i länet och 160 i riket, dvs ökningen från år 1988 är 45 respektive 60 procent.

Misstänkta för misshandelsbrott 2016

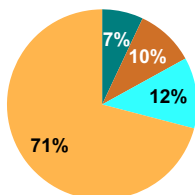
	Region Nord*		Hela riket	
	Antal misstänkta	därav (%) kvinnor män	Antal misstänkta	därav (%) kvinnor män
All misshandel därav	3 745	19,4 80,6	37 972	19,8 80,2
mot barn	961	27,0 73,0	10 817	28,8 71,2
mot kvinna	1 325	18,3 81,7	14 471	17,3 82,7
mot man	1 813	15,8 84,2	16 669	15,9 84,1

*Fr o m år 2015 är Polismyndigheten indelad i regioner. Region Nord omfattas av länen Norrbotten, Jämtland, Västerbotten och Västernorrland

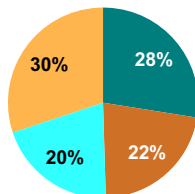
Polisanmälda misshandelsbrott efter offrets kön 2016

Norrbottens län

Antal brott mot kvinnor 671

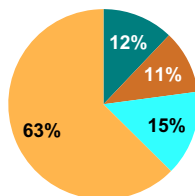

Antal brott mot män 854

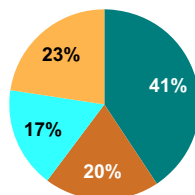

Hela riket

Antal brott mot kvinnor 29 047

Antal brott mot män 35 799

Vid misshandelsbrott är det vanligare i Norrbottens län än riksgenomsnittet att offer och gärningsman känner varandra. Det gäller både om offret är kvinna eller man.

När det gäller misshandel riktad mot kvinnor i Region Nord var 80,6 procent av de misstänkta förövarna män. Vid misshandel mot män var 84,2 procent av de misstänkta män.

Brottsmisstänkta kvinnor och män 2016

Brottstyp	Miss- tänkta i regionen	Könsfördelning Region Nord*		Riket	
		kvinnor	män	kvinnor	män
Brott mot Brottsbalken därav	10 914	22,3	77,7	22,9	77,1
Brott mot liv och hälsa	3 887	19,3	80,7	19,7	80,3
Brott mot frihet och frid ¹	3 175	18,0	82,0	17,6	82,4
Ärekränkingsbrott	87	29,9	70,1	30,9	69,1
Sexualbrott	688	2,5	97,5	2,3	97,7
Brott mot familj ²	40	75,0	25,0	54,8	45,2
Stöld, rån m.m.	3 048	26,8	73,2	27,8	72,2
Bedrägeri, m.m.	871	27,0	73,0	23,3	76,7
Förskingring, m.m.	307	29,0	71,0	24,9	75,1
Brott mot borgenärer m.m.	278	22	78	18,0	82,0
Skadegörelsebrott	1 039	12,5	87,5	13,4	86,6
Allmänfarliga brott	134	35,8	64,2	30,6	69,4
Förfalskningsbrott	165	26,7	73,3	18,2	81,8
Mened, falskt åtal m.m.	148	43,9	56,1	41,5	58,5
Brott mot staten ³	1 062	15,4	84,6	15,5	84,5
Andra lagbrott, därav					
Trafikbrottslagen	3 206	12,6	87,4	11,5	88,5
Narkotikastrafflagen	3 777	17,0	83,0	13,7	86,3
Brott mot övriga special- straffrättsliga författningar	7 266	15,8	84,2	14,3	85,7
Samtliga brott	16 090	20,5	79,5	20,5	79,5

*Fr o m år 2015 är Polismyndigheten indelad i regioner. Region Nord omfattas av länen Norrbotten, Jämtland, Västerbotten och Västernorrland

¹⁾ hemfridsbrott, olaga hot, ofredande, m.m.

²⁾ egenmäktighet med barn, förvanskande av familjeställning, m.m.

³⁾ brott mot allmän ordning, våld mot tjänsteman, m.m.

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Läsanvisningar

I boken förekommer vissa begrepp som här ges en kortare förklaring.

Index.

Vid indexberäkning ges det antal som gäller ett visst utgångsår (basår) värdet 100.

Därefter beräknas de procentuella förändringarna i förhållande till detta år.

Ett indexvärde på 120 betyder en uppgång med 20 procent sedan basåret.

Ett indexvärde på 70 betyder en nedgång med 30 procent sedan basåret.

Antal kvinnor per 100 män

Här har en omräkning skett för respektive ämnesområde för att tydligare ge ett värde för kvinno- respektive mansdominans. Ett värde över 100 betyder fler kvinnor än män och ett värde under 100 betyder således fler män än kvinnor. Exempelvis innebär värdet 112 att det finns 12 procent fler kvinnor och värdet 88 att det finns 12 procent färre kvinnor.

Beteckningar (BD) och (S)

I ett flertal diagram har av utrymmesskäl beteckningen (BD) använts för Norrbottens län och beteckningen (S) använts för hela riket.

Källor

Statistiska centralbyrån, SCB

Arbetsförmedlingen

Brottsförebyggande Rådet, BRÅ

Skolverket

Försäkringskassan

Några internetadresser

www.regeringen.se/sb/d/2593

www.do.se Diskrimineringsombudsmannen

www.ungdomsstyrelsen.se Ung Jämställdhet, råd och tips

www.kvinnofrid.se Kvinnofridsportalen, information om praktiskt arbete inom området våld mot kvinnor

Länsstyrelsens kontaktperson: Malin Stenman,

e-post: malin.stenman@lansstyrelsen.se

Länsstyrelsen i Norrbottens län

971 86 Luleå

Besöksadress: Stationsgatan 5

Telefon: 010-225 50 00, Telefax: 0920-22 84 11

e-post: norrbotten@lansstyrelsen.se

www.lansstyrelsen.se/norrbotten

Jämställdhetsdelegationen
www.jamstallid.com

REGION
NORRBOTTEN

Länsstyrelsen
Norrbotten